

EURO

Tallinn võõrustab euroala keskpankureid

Kohtumine Tallinnas võib olla esimene nõupidamine, kus tugistuprogrammi koomale tõmbamine Euroopa Keskpanga presidendi **Mario Draghi** juhtimisel arutusele tuleb. ▶ 8-9

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Kolmapäev, 7. juuni 2017 nr 109 (5707) 3 eurot

DNB autoliising sissemakse 0%

Kampaania kestab kuni 31.08.2017.

ŠKODA
SIMPLY CLEVER

8. JUUNI SUUR PROOVISÕIDUPÄEV

ŠKODA ESINDUSTES ÜLE EESTI

Kõik esindused avatud kuni
KELL 20.00

FABIA HB ACTIVE ERIHIND
KUUMAKSE: 128 €
1,0 MPI // 60 hj // Bensiin
// 5-k. manuaal // Hall metallik, Metal Grey // S323321 **9 990 €**

FABIA COMBI ACTIVE STYLE ERIHIND
KUUMAKSE: 152 €
1,0 MPI // 75 hj // Bensiin
// 5-k. manuaal // Roheline metallik, Rallye Green // S323329 **11 850 €**

RAPID SB COMFORT ACTIVE ERIHIND
KUUMAKSE: 158 €
1,2 TSI // 90 hj // Bensiin
// 5-k. manuaal // Pruun metallik, Topaz Brown // S320947 **12 350 €**

RAPID COMFORT ACTIVE ERIHIND
KUUMAKSE: 166 €
1,2 TSI // 90 hj // Bensiin
// 5-k. manuaal // Sinine, Pacific Blue // S319756 **12 920 €**

RAPID COMFORT ACTIVE ERIHIND
KUUMAKSE: 170 €
1,2 TSI // 90 hj // Bensiin
// 5-k. manuaal // Sinine metallik, Denim Blue // S320928 **13 290 €**

OCTAVIA HB STYLE ERIHIND
KUUMAKSE: 187 €
1,2 TSI // 86 hj // Bensiin
// 5-k. manuaal // Beez metallik, Cappuccino Beige // S323434 **14 790 €**

YETI OUTDOOR ACTIVE STYLE ERIHIND
KUUMAKSE: 192 €
1,2 TSI // 110 hj // Bensiin
// 6-k. manuaal // Sinine, Pacific Blue // S322032 **14 990 €**

OCTAVIA COMBI STYLE ERIHIND
KUUMAKSE: 209 €
1,2 TSI // 86 hj // Bensiin
// 5-k. manuaal // Pruun metallik, Topaz Brown // S321914 **16 280 €**

SUPERB ACTIVE ERIHIND
KUUMAKSE: 242 €
1,4 TSI // 125 hj // Bensiin
// 6-k. manuaal // Hall metallik, Metal Grey // S321729 **18 900 €**

SUPERB COMBI ACTIVE ERIHIND
KUUMAKSE: 290 €
1,4 TSI // 125 hj // Bensiin
// 6-k. manuaal // Punane, Corrida Red // S323505 **22 660 €**

Reklaamis esitletud autode laoseis võib muutuda. Kõik eripakkumised leiate aadressilt kampaania.skoda.ee. Lisainfo Škoda esindustest üle Eesti.

Krediidi kulukuse esialgne määr on 3,02% aastas järgmistel näidistingimustel: vara hind käibemaksuga 15 138 eurot, sissemakse 0%, jääkväärtus 30% (krediidi summa 15 138 eurot), periood 60 kuud, tagasimaksete arv 61, intressimäär 6 kuu Euribor + 2,5% aastas (25.05.2017 oli 6 kuu Euribor -0,251%, lepingus fikseeritud Euribor võib muutuda 6 kuu järel ja negatiivse baasmäära korral kohaldatakse baasmäärana 0%), lepingutasu 190 eurot. Arvutamisel ei ole arvestatud võimalikke vara registreerimiskulusid, riigilõive, hindamisakti tasu ega liiklus- ja kaskokindlustuse aastamaksed. Krediidi kogusumma on 16 369,97 eurot ja tagasimaksete summa on 16 179,97 eurot. Määr on arvestatud eeldusel, et põhiosa ja intress makstakse tagasi igakuiste annuiteetmaksetena. Liisingu võtmisel tuleb sõlmida ka kasko- ja liikluskindlustus. Liisingteenuse pakkuja on AS DNB Pank, Tartu maantee 10, 10145 Tallinn (krediidiastutuste tegevusluba 01. augustist 2012 nr 4.1-1/54). Tutvu finantsteenuste tingimustega aadressil www.dnb.ee/ettevotja-tingimused/ ning vajadusel konsulteerige asjatundjatega.

300 ŠKODAT
EESTI LAOS
KAMPAANIA.SKODA.EE

Ametlikult volitatud Škoda edasimüüjad Eestis on:

ŠKODA Tallinn · Auto 100 Tallinn AS · Tallinn, Paldiski mnt 73 / Piri 1, 10621
Telefon: 6808 222 · info@skoda.ee, auto@skoda.ee
www.skodatalinn.ee

ŠKODA Laagri · SKO Motors OÜ · Pärnu mnt. 543, Laagri 76404
Telefon: 6837 070 · auto.laagri@skoda.ee
www.skodalaagri.ee

Aasta Auto AS · Tartu, Sepa 24 A, 51013
Telefon: 7308 000 · info@aastauto.ee
www.aastauto.ee

Škoda Kuressaare · Warma Auto OÜ · Kuressaare, Tallinna 82a, 93815
Telefon: 4530 120 · info@warmauto.ee
www.warmauto.ee

Moller Auto Pärnu OÜ
Pärnu, Välja tn. 3, 80010
Telefon: 4476 140 parnu@moller.ee

Moller Auto Viru OÜ
Jõhvi, Narva mnt 143, 41536
Telefon: 6808 200 · viru@moller.ee

Folk Auto OÜ
Viljandi, Tallinna mnt 45, 71018
Telefon: 4355 340
viljandi@moller.ee

www.skoda.ee

PAKKUDA VÕIB KÕIKE

OODATUD on ALLJÄRGNEV: Köönlajalad, lambi ja lühtrid. Vask ja pronksesemed. Stiilne mööbel. Mündid, märgid, medalid. VANAAEGSED dokumendid, trükised, reklaamid, ja loteriipiletid. MAKSEVAHENDID: Vanaaegsed rahad, paberrahad, väärtpaberid. POSTKAARDID ja FOTOD. Ordenid, aumärgid, autasud ja nende osad. LANGEBRAUNI portselan ja LORUPI kristall. HÕBE igal kujul: Teeklaasialused, pitsid, portsigarid, karikad, lauariistad, lusikad ja isegi kontaktid. Mõõgad, kortikud jne. KELLAD: Taskukellad, uurid ja kaminakellad. Muusikariistad. Pildid. Vanaaegsed fotoaparaadid. Merendusega seotud esemed. Kompassid ja kronomeetrid. MEREVAIK VANAAEGSED mänguasjad, nukud mänguautod jne. Rahvuslikud ehted, sõled ja prossid. VANAAEGSED kuld- ja hõbeesemed.

KOLLEKTSIONÄÄR

ostab antiiki, vanavara, medaleid, kulda ja hõbedat.

Tel: 504 22 10

Kutsu ekspert koju, üle Eesti

helista tööpäevadel 10-16 telefon:

508 34 85

ostame@ostame.ee

TURISM**Tõusev turg, mis meelitab uusi tegijaid**

Turistid on Eesti üles leidnud ja tõusev turg kutsub majutusärrisse sukelduma. Sel aastal on **Feliks Mäguse** sõnul paar uut hotelli turule tulemas, mis loodavad kasu ka Eesti Euroopa Liidu eesistumise ajast. ▶ 6-7

KASULIK**Alaealise suveks tööle palkamise ABC**

Suviti lapsi tööjõuna kasutavad ettevõtjad peavad sel aastal nii mõndagi teisiti tegema. Kui tööinspeksioonilt luba küsida, võib juunikuus läbi saada juba varasemast palju vähema bürokraatiaga. ▶ 10-11

INVESTOR**Investor Toomase portfelli kuu ülevaade**

Eelmisel kuul tiris Äripäeva loodud investor Toomase portfelli ühele poole lennundussektor, teiselt pool sikutas üks kodumaine börsifirma. Võitlus oli tasavägine, kuid õnneks suutis portfelli siiski pisut kasvada. ▶ 14-15

PÄEVA TEGIJA ▲**Seeder lööb platsi puhtaks**

Isamaa ja Res Publica Liidu uus juht **Helir-Valdor Seeder** peaks täna tegema erakonna eestseisusele ettepaneku välja vahetada vähemalt kolm ministrit. Väidetavalt peavad lahkuma keskkonnaminister Marko Pomerants, rahandusminister Sven Sester ja kaitseminister Margus Tsahkna. Nende asemele peaksid asuma vastavalt Siim Kiisler, Toomas Tõniste ja Jüri Luik. Seni teadaolevalt säilitavad koha justiitsminister Urmas Reinsalu ja sotsiaalkaitseminister Kaia Iva. Seeder ise valitsusest ei tükki.

▶ Loe lisaks lk 2

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Kolmapäev, 7. juuni 2017
nr 109 (5707) 3 eurot

EUR/USD
1,1278 ▲

USD/EUR
0,8867 ▼

EUR/SEK
9,7608 ▲

EUR/RUB
63,9202 ▲

NordPool
36,28 ▲

Euribor
-0,256 ▼

DEBATT

Vastasseis

„Oleme olnud liiga paindlikud selle valitsusega.
Urve Palo

Kui ettevõtjad näevad valitsust maksuküsimustes jäiga ja kurdina, siis riik tajub ebaõiglast surveid, selgub kaubanduskoja juhi Mait Paltsi ja ettevõtlusminister Urve Palo debatist. ▶ 4-5

„Kuulamine on olnud olematu.
Mait Palts

Erinevate kaubaaluste ja pakkekomponentide tootmine, HT töötlus

kaubaalused.com

Telefon 51 05 565
investor@investor.ee

LÜHIDALT

Soomes valitsus plaanib Eesti tuules maksutõusu

Helsingin Sanomat kirjutas, et Eesti järsk alkoholiaktsiisi tõus loob võimaluse tõsta makse ka Soomes. Sanomat kirjutas, et Soome on pikalt hoidnud tagasi alkoholiaktsiisi tõusu, kartes, et see tõukab tagant piiriülest alkoholirahat, kuid praegune valitsus on andnud märku, et tõstab makse kohe, kui Tallinn annab selleks võimaluse.

Sanomat kirjutas, et Eestis hakkab kast õlut maksma 12 euro asemel 18, mis on siiski endiselt madalam kui Soome 25eurone letihind.

Ka jogurtid maksu alla

Rahandusministeerium esitas riigikogu rahanduskomisjonile ettepanekud magusamaksu seaduseelnõu muutmiseks, mille järgi hõlmaks uus maks ka suhkrut või magusainet sisaldavaid piimajooke, näiteks jogurteid ja keefi. Samas oleks maksu all ka magusad taimepiimad, nagu sojapiim, kirjutas ERR.

Samas on muudatustes välja toodud, et magustatud jookide hulka ei loeta toidulisandeid ega meditsiinilisel eesmärgil tehtud jooke.

Tallink kasvatab kaubamahtu

Tallink Grupp avaldas maikuu statistika, millest lähtub, et kui Eesti-Soomes suunal on reisirajad mõnevõrra vähenenud, siis kaubamaht kasvab jõudsalt.

Maikuu vedas Tallink Eesti-Soomes liinil 435 128 reisijat, mis on mullu sama ajaga 5,2 protsenti vähem. Kokku vedas Tallink mais 803 252 reisijat, mida oli 0,7 protsenti mullusest vähem. Kaubavedude maht kasvas aga kõikidel liinidel, aasta lõikes kokku 13,1 protsenti. Seevastu on vähenenud sõiduautode vedu: kui möödunud aasta mais oli see number 103 339 masinat, siis tänava on see langedud 7,8 protsenti. Kõige suurem kukkumine – 10,4 protsenti – oli Eesti-Soomes liinil.

Seadus peletab Vene oligarhe

Osa Vene ülikkaid on kodakondsust vahetanud, sest pole rahul 2014. aastal kehtima hakanud seadusega, et äärmehed peavad avaldama kõik oma tululaadid, ka välismaised.

Uus seadus on uudisteagentuuri Reuters teatel tekitanud uue klassi "pooleksilisi" superrikkaid, kes elavad Venemaal vähem kui 183 päeva aastas. Lisaks kardetakse info lekkimist ja korrumpeerunud ametnikke.

Kuna Reutersi andmetel koondub Venemaa 200 rikkaima inimese kätte 460 miljardi dollari suurune varandus – ligikaudu kolmandik hiidriigi SKPst, siis on nende emigreerumisel oluline mõju ka majandusele.

◀ Toidutootja UVIC omanik Aleksandr Musarov usub, et ettevõtet on võimalik saneerimise abil päästa. FOTO: ANDRAS KRALLA

TOIDUTÖÖSTUS

Saneerimisel UVICu omanik: muredel mitu põhjust

MARGE VÄIKENURM
marge.vaikenurm@aripaev.ee

Miljonile eurole ulatuva maksuvõlaga toidutootja UVIC omanik Aleksandr Musarov nendib, et firmal on muresid. Saneerimisnõustaja lubab aga presedenti.

"Paneme praegu saneerimiskava kokku, tahame edasi töötada. Seni, kuni kava ei ole vastu võetud, ma ei saa ega taha kommentaare anda," lausub Musarov esmalt.

Musarovi sõnul on mitu põhjust, miks UVIC saneerimisele läks. Avalduse esitas UVIC kohutule ise. Esmaspäeval toimus

kohtuistung, kus juhatus sai vandega kinnitada seni esitatud andmete õigsust. Saneerimiskava tuleb esitada juuli keskel.

Lubab presedenti

Saneerimisnõustaja, büroo Turnstone vandeadvokaat Tamber Mullari on enda sõnul põhjalikult UVICu majandusseisu süvenenud. Ettevõtte pinnale aitamisest saab tema sõnul määravaks, milliseks kujuneb rahavoog võlgade tasumiseks. "Tundub, et see võib olla realistlik," lausub Mullari.

Tõdemusele, et saneerimine enamasti ei õnnestu, vastas

Mullari, et seekord võib minna teisiti. "Katsuks siin pretendenti luua."

Venemaa osaliselt kehtestatud impordikeeld toiduainetele on Musarovi kinnitusele ettevõtet mõjutanud. "See on üks probleem, mis ei ole meile just abiks olnud," ütles Musarov ja lisas, maksuametiga on nad teinud maksegraafiku. Musarov märkis, et usub ettevõtte päästmisesse.

Võlgu enim pangale

Mullari ütles, et kuigi 1993. aastal asutatud UVIC on riigile võlgu veidi üle miljoni euro, ei ole

maksu- ja tolliamet kõige suurem võlausaldaja. Kopsakama summa on firma võlgu pangale. Mullari polnud nõus avaldama võlausaldajate arvu ja koguvõla suurust.

Aastal 2015 oli UVICu müügitulu 12,1 miljonit eurot, kasum jäi 1,3 miljoni euro juurde.

Kontsern investeeris kaks aastat tagasi põhivarasse 1,17 miljonit eurot, suurim investering oli aruandeaastal uue laohoone ehitamine. 2016. aastal oli ettevõtte plaanis investeerida tootmisvõimsuse parema kasutuse tagamiseks. Kontserni põhiturul on Eesti, Läti ja Leedu.

VALITSUS

IRLi saadik: Seeder teeb suurpuhastuse

URMO ANDRESSOO
urmo.andressoo@aripaev.ee

Virumaa Teataja andmetel teeb Isamaa ja Res Publica Liidu (IRL) uus juht Helir-Valdor Seeder erakonna eestseisusele täna ettepaneku vahetada välja vähemalt kolm ministrit.

IRLi ja riigikogu liige Einar Vallbaum rääkis eile lehele, et ameti kaotab keskkonnaminis-

ter Marko Pomerants, kes naaseb riigikogusse ning nii jääb parlamendist välja Vallbaum ise. Lisaks peavad tema sõnul oma ministriportfelli loovutama rahandusminister Sven Sester ja kaitseminister Margus Tsahkna. "Rahandusministriks saab Toomas Tõniste ja kaitseministriks Jüri Luik," rääkis Vallbaum. Uueks keskkonna-

ministriks saab praeguse plaani järgi Siim Kiisler.

IRL haudvaikne

Väidetav uus rahandusminister Toomas Tõniste Äripäevale teemat kommenteerida ei soovinud. "Saate lähiajal teada," jäi ta napsionaliseks. Jüri Luik telefonile ei vastanud ning IRLi esimees Helir-Valdor Seeder ütles

eile ERRile, et enne tänast erakonna eestseisuse koosolekut ta teema kohta ajakirjanduses kommentaare ei anna.

Ka mitu teist erakonna juhtivoliitikut valis vaikimise tee.

Spekulatsiooni järgi portfelli loobuma pidavad Sester, Tsahkna ja Pomerants viibivad välislahetuses.

amello
raamatupidamisteenused

Raamatupidamine üle Eesti.

Teostame raamatupidamist kliendile sobivas majandustarkvaras.

MURETU KVALITEETNE REAALAJAS PABERIVABA

Võta meiega ühendust
www.amelloraama.ee

info@amelloraama.ee
tel 6 191 341

PARIM PELLETI-KATEL

BlackStar Comfort

-20% SUPERHIND

ostakatel.ee

TEL 5267072

TEHNIKA 10, VIIRATS, VIJANDIMAA

MAASTIKUTÖSTUKID
KAHVETTÖSTUKID
VIRNASTAJAD
KÄRUD

Eesti suurim kahveltöstukite valik

FORKLIFT.EE

TALLINN 53434946 53040810 JÕHVI 54004436 PÄRNU 5029762 TARTU 5090770 53083083

Töötamise juhtimine	Turundus	Töösuhet	Töötajate hoid
IT juhtimine	Juhtimine	Juht	Kommunikatsioon
Tööõigus	Maksud	Äriõigus	Трудовое право
Koolitus	Lepingud	Lepingud	Logistika
Personalijuhtimine	Projekti juhtimine	Raamatupidamine	Riigihange
Dokumendid	Ehitus	Ettevõtja	Finantsjuhtimine

Äripäeva käsiraamat

www.kasiraamat.ee

TAMREX

ALATI PARIM tööjalanõude VALIK!

DIADORA
D-JUMP LOW PRO LX
S3 ESD SRC turvakingad

art 172025-C6830

139.€

Vetthülgavast kriimustuskindlast nahast pealse-
tega turvakingadel on terasest turvanina, me-
tallivaba K-SOLE torkekindel tald ja anatoomiline
ning ergonomiline D-FOAM sisetald. Hõõrdumis-
kindel PU välistald talub õli ja mitmeid kemikaale.
Lai liist: 11 mondopointi.
Nr: 41-46

K SOLE 3.0

D-FOAM

D-SPIDER

Veekindlad
pealsed

Hingavast
nahast
pealsed

Antistaatiline

Õli- ja
kemikaalide
kindel välistald

Turvanina
(terasest)
200 J

Löögi-
summutusega
kand

Torkekindel
tald

Libisemis-
kindel

Painduv

Kerge

152719-80013
149€

DIADORA
BEAT LOW
S3 HRO SRC turvakingad

172590-80013
123€

DIADORA
D-FLEX LOW
S3 SRC ESD turvakingad

161332-80013
92€

DIADORA
PARKY II LOW
S1P SRC turvasandaalid

Hinnad sisaldavad käibemaksu 20% ja kehtivad kuni 31.08.2017 või kuni kaupade jätkumiseni.

TAMREX OHUTUSE OÜ

TALLINN
Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusesepäpi 35

TARTU
Aardla 114, Ringtee 37a

PÄRNU
Riia mnt 169a, Savi 3

RAKVERE
Pikk 2

VILJANDI
Riia mnt 42a

JÕHVI
Tartu mnt 30

VÕRU
Piri 2

VALGA
Vabaduse 39

NARVA
Maslovi 1

HAAPSALU
Ehitajate tee 2a

PAIDE
Pikk 2

JÕGEVA
Tallinna mnt 7

TÜRI
Türi-Alliku

RAPLA
Tallinna mnt 2a

BRIGHT@WORK

Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

DEBATT

Rindejoon: ettevõtjad valit

Äripäev pani vastamisi ettevõtlusminister Urve Palo ja kaubandus- tööstuskoja peadirektori Mait Paltsi, et lahata kümne aasta teravaimat konflikti ettevõtjate ja valitsuse vahel.

AIVAR HUNDIMÄGI
aivar.hundimagi@aripaev.ee

Äripäev

Eelmisel nädalal tegid 21 ettevõtlusorganisatsiooni ajaloo suurima ühisavalduse, milles soovitasid riigikogul kõikidest plaanitud maksumuudatustest loobuda. Minister Urve Palo sõnul on ettevõtjate kriitika üllatav ja asjatu, kuna valitsus on just ettevõtjate jaoks palju ära teinud.

“Mulle vahel jääb mulje, et oleme liiga paindlikud olnud selle valitsusega ning see andis ettevõtlusorganisatsioonidele kindlustunnet juurde, et äkki jäetakse kõik ära,” ütles Palo debatis. “Kusagil on ka piirid.”

Mait Palts aga ütles, et osapooli on hakatud alles nüüd kuulama. “Diskussiooni jõudsime siis, kui 21 ettevõtlusorganisatsiooni ühispeördumise tegid,” ütles ta.

Urve Palo, kas olete valitsuse suunal tehtud kriitikaga nõus?

Palo: Olen üllatunud ja mul on kahju. Ju siis oleme valitsuse poolelt jätnud suhtluses midagi tegemata. Koalitsiooni poolt majanduse parandamiseks tehtud ettepanekud on tulnud tööandjalt ja nende esindajatelt. Näiteks madalapalgaliste maksukoormus alaneb, energiaintensiivsete ettevõtete elektriaktsiisi erinevus tuleb, mida on 10 aastat oodatud, ära jääb varasema valitsuse diislikütuse aktsiisi tõus. Samuti tuleb erinevaid toetusmeetmeid, kuidas tööstust digitaliseerida, erinevaid programme inimeste ümberõppeks ja digitaalse kirjaoskuse parandamiseks. Muudame vanemahüvitise süsteemi paindlikumaks, ka see oli ettevõtjate ettepanek, sest naised olid pikalt motiveeritud kodus olema.

Te kõlate nagu sotsiaaldemokraat - toetused ja muud asjad.

Palo: Kui palju siin toetusi on? Need on konkreetsed tegevused, mis mõjutavad kogu majanduskeskkonda pikas perspektiivis. Sellele on vastas mõni üksik maksuteema, mis toob teatud sektoris lühiajaliselt väikes kasumi kaotuse. Olen üllatunud.

Palts: Kui koalitsiooniläbirääkimisi peeti, siis nõu andnud eksperdid andsid juurde ka teise poole nõust. Kui teha põhimõtetist tulumaksureformi ja saavutada hüppenga teatud tase tulumaksuvabastuses, oleks olnud aus teha see lihtne – 500 eurot või mis iganes summa kõigile, mitte 100 või enama astmega. Teiselt poolt mitte otsida katteallikaid tulumaksu määra tõstmisest. Ei maksa rahvast hirmutada, et taastub 26% tulumaksu määra. Oleks piisanud ilmselt 1–2% tänasele tulumaksu määrale otsa panemisest.

Palo: Tulumaksuvaba miinimumi tõstmine on suur reform, mõjutades rohkem kui 75% Eesti inimestest, kes hakkavad saama puhtalt 68 eurot kuus rohkem kätte.

Eeldusel, et neil on ainult palgatulu. Aga, kui neil on üüritulu või dividenditulu lisaks?

Palo: Räägime madalapalgalistest, ta ei ole ju suur dividendisaaja. Tahame kaitsta neid, kellel on palgatulu väike ja neil jääks raha rohkem kätte. Oleks olnud võimalik tõsta tulumaksu määra 24%-le, sest 1–2% võr-

♥ Ettevõtlusminister Urve Palo ja kaubandus-tööstuskoja peadirektor Mait Palts jäid eri meelt, kas plaanitud maksud Eesti väikeettevõtteid üldse mõjutaks. Debatti juhtis Äripäeva toimetaja Aivar Hundimägi (keskel).

FOTO: ANDRES HAABU

Ma ei ole nõus, et valitsust süüdistatakse. Kõik hea vaikitakse maha.

Urve Palo

ra tõstmine ei aitaks.

Palts: No aitaks küll.

Palo: Huvitavaid arvutused. Valitsuse põhimõtted on olnud vähendada makse, et inimesel jääks raha rohkem kätte, ning maksustada pahesid. Tahame suunata selles suunas, et vesi ei oleks kallim kui karastusjook. See peaks olema ka tööandjate huvi – inimestel on parem tervis, jaksavad rohkem tööd teha ja see seab vähem koormust haigekassale. Uuest aastast tuleb ka kauaoodatud muutus ehk tööandja saab kvartalilis täiendava erisoodustuse makseta investeerida 100 eurot töötaja tervisesse.

Palts: Ehk muudatus, mille leppisid ettevõtjad kokku eelmise valitsuse ajal. Magustatud jookide hulk tarbimises on niivõrd tühine, et kui me kõik nende joomise ära jätaks ja hakkaks mineraalvett jooma, ei muutuks ülekaalulisusega mitte midagi.

Palo: Noor põlvkond kipub limonaade jooma.

Räägime panditulumaksust. Mis selle asemel tuleb?

Palo: Panditulumaksu senisel kujul ei tee, aga probleem (kasumi laenu väljaviimine – toim) püsib. Maksuametil on võimalik minna ettevõttesse ja öelda, et tundub, et see pole laen, vaid maksude optimeerimine.

Palts: Just.

Palo: Aga seda on väga raske tõestada, neid juhtumeid põhimõtteliselt pole. Pakun, et teha see äraspidiselt – kui laenu pik-

kus ületab viit aastat, peab ettevõtja tõestama, et see on laen, mitte optimeerimine.

Palts: Olime rahandusministeeriumiga arutanud viimaseid kuid, aga kuulamine on olnud olematu. Maksuexpertid ja auditiitorid ning maksuamet on kinnitanud, et maksude maksmisest kõrvale hoidjatega tegelemiseks on kõik vahendid olemas. Võtab küll kuid aega....

Palo: Maksuametsa peab kõik need kohustus käimised kinni maksma.

Palts: Maksta tuleb kinni esimesed paar lahendit.

Palo: Aga neid pole tulnud.

Palts: Maksuamet on püüdnud ja teinud ka, aga suurt nõudlust selle töö järele pole poliitikutelt tulnud. Nüüd tuldi välja sellega, et muudetakse seadust ja sellega kannatavad ka kohalikud firmad, kes ausalt laenu annavad. Viieaastane tingimus seda ei lahenda.

Palo: Aga siis ei muutu mitte midagi.

Palts: Muutub kohe, kui maksuamet ütleb, et hakkab nendega tegelema.

Miks riik ei lase maksuametil proovida ja veenduda? Kui ei tööta, siis hakata muid lahendusi välja mõtlema.

Palo: Mul on sellesse vähe usku, sest võimalused on maksuametil olnud, mured samas on püsinud. Valitsusel on paindlikkust, ei karda ka rääkida ja ümber mõelda. Varasematele valitsustele heideti ette, et nad ei ole valmis muutuma. Nüüd me muudame, aga heidate seda ette.

Palts: Ei heida midagi ette, kui halvad plaanid ära muudetakse. Muutus pakendiaktsiisi ja panditulumaksu kohta on tekkinud alles viimastel nädalatel.

Kas siin polnud põhjus IRLi juhis? Valitsusliit läks eelnõudega riigikokku ja siis ühel hetkel otsustasite ettevõtjaid kuulata. Kas siin polnud põhjus kartuses, et teie ja Jüri Ratas kukute opositsiooni, kui liiga jäigad olete?

Palo: Mitte seda. Paindlikkust on valitsus ju välja näidanud ka mujal: magustatud jookide maksu või pakendiaktsiisi puhul. Teisest küljest, ega riigikogu ole kummitempel ja seal võibki asju edasi arutada.

Üks põhjus maksude kehtestamiseks on investeringutega Eesti majandusele hoog sisse lükata. Kas on investeringuid, mida soovitate valitsusel hoopis ära jätta, et oleks vähem raha vaja?

Palts: Kogu majanduse huve täitvad taristuinvesteringud on mõistlikud. Väiksemate tükkide – näiteks linnahall ja Pärnu lennuväli – kohta üksmeelt pole. Kui nendeks investeringuteks uute maksudega raha korjata, siis ettevõtjad ütleksid pigem ei: jätke keskkond rahule ja koguge maks paremast majandusest ning siis investeerige.

Palo: Maksutõusudest pole kavas teha investeringuid, vaid katta jooksvaid kulusid. Riigi eelarve on 10 miljardit eurot, investeerime aastast 135 miljonit. See on mõeldud pikaajase majanduse elaydamiseks – kui taristu on korras ja tööjõud mobiilne, ettevõtlus areneb.

Kui te maksudega ettevõtlust ära ei tapa.

Palo: Kus me tapame? Suhkrumaksuga? Elektroonikatööstust Saaremaal? Ei tapa.

suse vastu

Arutelu nende maksude muutmiseks ei ole me kuskilt otsast näinud, see on tekkinud alles viimaste nädalate jooksul.

Mait Palts

Panditulumaksuga oleksite saanud Saaremaa elektroonikatööstusele para- ja hooabi anda.

Palo: Kahtlane. Siis võiks öelda, et traditsioonilist ettevõtte tulumaksu taastades tapaksime Eesti ettevõtluse. Isegi sellega ei tapa, sest Eesti riik on endiselt ainuke, kes seda ei rakenda. Meie majanduskasv on viimastel aastatel olnud protsent aastast.

Palts: Praegu juba oluliselt kõrgem (4,4% I kvartalis – toim), vaatamata valitsuse tegevusele.

Räägime ametkonna vähendamisest. Plaanitud maksutõusud lähevad püüklude katmiseks. Kas te ei tekita omale liiga mugavat olukorda, muudkui tõstate makse...

Palo: Me ikka alandame ka.

Üldine maksukoormus ju tõuseb.

Palts: Kui eelmine valitsus kinnitas maksukoormuse 33,5% peale, siis viimane strateegia ütleb, et stabiliseerime 36% peale.

Palo: Seda pahede maksustamisega. Kuna sissetulekute pealt võtame vähem makse ja inimestele jääb rohkem raha kätte, siis ei saa öelda, et korjame selle ettevõtlusest tagasi. Näiteks pankade avansiline tulumaks – sellest ei jää ükski pank vaesemaks.

Palts: Iga maksuga võtame majandusest raha välja ja jagame ümber.

Palo: Aga anname tagasi ka.

Vähem annate tagasi.

Palo: 500eurose tulumaksuvaba miinimumi määraga saab järgmisel aastal 86%

inimestest rohkem raha kätte. Me ei tõstnud diislikütuse hinda, see tuleb majandusse tagasi. Te ütlete, et võtame ära.

Palts: Need on paar väikest asja.

Palo: Need ei ole väikesed asjad. Või see, et hotellidel säilis käibemaksuerand. Tervet sektorit taheti ära tappa. Ma ei ole nõus, et valitsust süüdistatakse. Kõik hea vaiktakse maha.

Palts: Kindlasti on asju, mida tunnustada. Lihtsalt täna oleme jõudnud sinna, kus need muutused pole ettevõtjate heakskiitu saanud. Arutelu nende maksude muutmiseks pole me kuskilt otsast näinud, see on tekkinud alles viimaste nädalatega.

Palo: Ühispöörumises on palju erialaliite, kel pole midagi pistmist plaanitavate maksudega.

Palts: Nad näevad, et keskkond läheb halvemaks. Panditulumaks mõjutab sektori üleselt.

Palo: Väikeseid ettevõtteid, mida Eestis on 95%, ikka ei mõjuta küll.

Palts: Suurtel on väikesed allhankijad.

Palo: Eesti on ainus riik, kus ei ole ettevõtte tulumaksu. Selle kehtestamisega poleks me teinud majandust halvemaks, sest mujal võetakse seda nagunii.

Palts: Oleks ikka.

VAATA VIDEOT

“Debatt: Urve Palo ettevõtjate kriitika vastu” 6. juuni 2017
www.aripaev.ee/videod

Riigi Kinnisvara

Müüa maja Pärnu kesklinnas

Aia tn 28

Alghind: 220 000 €

Tehing: müük, maja, enampakkumine

Korruseid: 2

Üldpind: 548,8 m²

Krundi suurus: 1 186 m²

Kinnistu nr: 55305

Katastritunnus: 62512:025:0190

Pakkumise tähtaeg: 27.06.2017 kell 14:00

Lisainfot müükide kohta saab

Riigi Kinnisvara ASi müügijuhilt Märt Mäelt
telefonidel: 606 3407 ja 51 33 745 ning
e-posti aadressil: mart.mae@rkas.ee

Vaata ka teisi pakkumisi

www.rkas.ee/myyk

TORMIS: KALJUSTE: JALAKAS: SÜNNISÕNAD

Suurvormi taastulek
Noblessneri valukojas
2.08 / 3.08 / 4.08 /
5.08 / 7.08 / 8.08
kell 19:00

Piletid Piletilevist ja
Von Krahli Teatri
kodulehelt

Von Krahli Teater

TURISM

Hotellid röömsad: inimesed julgevad jälle reisida

Eesti majutusettevõtetes peatus statistikaameti andmeil tänavu aprillis 257 000 sise- ja välis turisti, mis on 14% rohkem kui eelmise aasta samal kuul.

URMO ANDRESSOO
urmo.andressoo@aripaev.ee

Äripäev

“Hea majanduslik olukord – inimesed on optimistlikud ja julgevad reisimisele raha kulutada,” kommenteeris numbreid Nordic Hotel Forumi tegevdirektor Feliks Mägi.

Lisaks heale majandusolukorrale on sektori kasvule tema sõnusi kaasa aidanud nii Eesti peatset eesistumisest tingitud külastused kui ka tõsiasi, et võrreldes teiste väga paljude sihtkohtadega, on Eesti suhteliselt turvaline koht, kuhu reisida.

Statistikaameti statistikat Nordic Hotel Forumi numbritega võrreldes ütles Mägi, et ka nemad on näinud kasvu, küll aga mitte nii järsku, kui ameti numbrid peegeldavad. “Mõnel kuul on olnud ööbimiste arvu kasv, mõnel kuul keskmise majutushinna kasv,” tõi Mägi näiteks. Kasvuprotsent on ühe-, mitte kahekohaline.

Mitme faktori koosmõju

Eesti Hotellide ja Restoranide Liidu juhatuses esimehe Verni Loodmaa sõnul mängivad turismisektori pöördumisel langusest kasvule rolli edukad turundusprojektid piiri taga. “Ilmselt on eelnevate aastate töö hakanud nüüd vilja kandma,” tões ta.

Peamiste kanalitena, kuidas inimesteni jõutud on, tõi Loodmaa välja “koikvõimsa interneti” ning EASi ja turismi erialaliitude

HEA TEADA

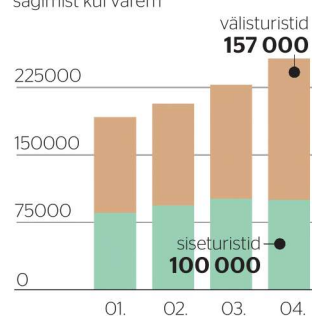
Pealinna vastu ei saa

44 000 ehk pisut alla viiendiku sise- ja välis turistidest peatus väljaspool Tallinna. Neist pea kolmandik Pärnu ja neljandik Tartu majutusettevõtetes.

VÕRDLU

Sängid tühjaks ei jää

majutusettevõtetes tänavu suuremat sagimist kui varem

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

37

eurot oli aprillis keskmine summa, mis tuli majutusettevõtetes ööpäeva eest välja käia.

järjepideva töö piiritagustel turismimesseidel. “Teinud regulaarselt workshop’e, toonud siia ajakirjanikke jne,” selgitas Loodmaa.

Teiseks edu pandiks peab Loodmaa siinsete majutuasutuste mõistlikku hinnataset ning seda väga hea teenuse juures, mis annab võrreldes lähiriikidega Maarjamaa majutuasutustele eelise.

Eesti populaarsuse tõusu on Loodmaa arvates panustanud ka siinsete restoranide areng. “See, mis on viimastel aastatel meie toiduturul toimunud, on ikka väga märkimisväärne,” tões ta ja märkis, et häid söögikohti on kõvasti juurde tekkinud. “Sellised asjad on turistidele ostuotsuse tegemisel tegelikult väga olulised,” lisas ta.

Mõnevõrra on liidu juhi sõnul olukorrale kaasa aidanud ka Eesti kättesaadavuse paranemine. Küll on see käinud üsna vaevalt, mõõnis ta. “Meil on tekkinud mõned uued lennuliinid, mis on väga oluline. Turist tuleb siia meelsasti siis, kui ta saab lennata Tallina otselennuga,” lausub ta.

Aprillis Eestis majutust kasutanud pisut rohkem kui veerand miljonit inimest jagunesid 157 000 välis- ja 100 000 siseturistik. Välis turistidest kaks kolmandikku saabus naaberriikidest – 77 000 Soomest, 16 000 Venemaalt ja 13 000 Lätist. Naaberriikidest tulnud turistide arv oli 12% suurem kui 2016. aasta aprillis.

Mullusega võrreldes külastas Eestit ka 15% rohkem Aasia maadest pärit turiste. “Finnair teeb sellel suunal väga tublit tööd. Nad on avanud Aasia suunal uusi lennuliine, mis inimesi siia piirkonda toob,” selgitas Loodmaa, kuid lisas, et absoluutnumbrites on Aasia turistide osakaal ikkagi marginaalne. Küll aga on nende osakaal kogu turismivoolus aasta-aastalt tõusnud.

Eesti jääb avastamata

Turismisektori probleemidest rääkides nimetas ka Tartu hotellide Pallas, London ja Sophia juhatuses esimees Loodmaa peamist murekohana seda, et enam kui 75% Ees-

KOMMENTAAR

Tõus madalperioodil

MARIANN LUGUS
Eesti Turismifirmade Liidu peasekretär

Maailm on rahutu ning aina enam inimesi valib meie rahuliku põhjamaa oma reisi sihtkohaks.

Kasvutrendis on Eesti peamised sihtturud Soome ja Läti, samuti Rootsi ja Lääne-Euroopa riigid. Samuti näitab tänu rubla stabiliseerumisele juba mitmendat kuud järjest kindlat kasvu Venemaa turistide arv.

Eesti jaoks on tähtis asjaolu, et turistide arv on tõusnud madalperioodil. Kindlasti on sellise tõusu taga uute ja rahulike sihtkohtade leidmise vajadus maailmas.

REMUE

Screening Technology & Amphibious Excavators

REMUE sõelkopa

- pinnasetöödel
- komposteerimisel
- ümbertöötusel
- sõelumisel
- trasside tagasitõitel

ja teistes tööstusrakendustes

Maaletooja ja müüja: **SAMI MASINAKESKUS OÜ**
SAUE 76505, Tule 20, tel 528 2732, 521 8462
VALGA 68204, Petseri 40, tel 524 1759
www.sami.ee

Wiru Uks Tallinn OÜ

PROFESSIONAALSE KVALITEEDIGA:

- Ryterna garaažiuksed
- Findoor voldikuksed
- PVC-rulluksed ja kiirruulluksed
- BFT, Somfy ja GFA-Elektromaten automaatika

Müük, paigaldus, remont ja varuosad

Tel 5044 798, 5698 0540
www.wu.ee

▲ Tartu hotelliäri-
mees Verni Lood-
maa Lõunakeskuse
juures avatud
hotelli proovituba
uudistamas. FOTO:
MARGUS ANSU /
TARTU POSTIMEES /
SCANPIX

tit väisavatest turistidest Tallinna piirist kaugemale ei jõua. “Kõige rohkem tunnetavad sektori kasvu pealinna majutusasutused,” möönis ta.

Et ka ülejäänud Eesti väliskülastest võidaks, on tema sõnul vaja tõsiselt tähelepanu pöörata infrastruktuuri väljaarendamisele. Selleks, et turiste pealinnast teistesse linnadesse meelitada, peab nägema väga palju vaeva ja olema hinnastamisel väga paindlik, selgitas liidu juht.

Ekslikud prognoosid

Mägus ei eita, et tõusev turg tõmbab ligi uusi huvilisi, kes samuti majutusärisse suhelduda soovivad. “Eks kindlasti arendajatel on mõtteid. Protsessid on aga tavaliselt pikaajalised – kui tänavuse hea aasta pealt teeb keegi otsuse hotell avada, siis selleks läheb vähemalt kolm aastat aega,” sõnas ta. Sel aastal on tema sõnutsi aga paar uut hotelli turule tulemas.

Tuleva suve edu või ebaedu üle Mägus spekulierida ei taha. “Eks sügisel peame ikka tibusid lugema,” möönis ta. Prognoosid on tema sõnutsi tänu eesistumisele head, kuid naaberriikide kogemust vaadates ei ole need mitte kusagil kunagi täitunud. “Riias käis oodatust pea poole vähem eesistumise-ga seotud külalisi,” tõi Mägus näiteks. “Eks turismisektor tervikuna näeb vaeva, et Eesti ikka oleks populaarne sihtkoht ja lisaks erakordsele nõudluse tekitajale, nagu eesistumine, oleks Eestis ka palju muudki näha ja teha,” lisas ta.

Seoses eesistumisega on Eestisse oodata üle 20 000 külalise. Kuivõrd suurt mõju üle Euroopa kokku tulevad inimesed siinsele hotelli- ja restoraniäriale avaldavad, Loodmaa prognoosida ei soovinud. “Võib ennustada, et seoses sellega tõusevad aasta teisel poolel tõusevad Tallinnas ja selle lähikümbruses majutushinnad. Samas on nõudmise hotellidele ja nende tööjõule väga kõrge, mis omakorda tähendab tööjõukulude kasvu,” selgitas ta.

“Üks on aga selge. Me tahame asja hästi teha,” kinnitas Loodmaa. Seda just seetõttu, et eesistumisest kujuneks hüppelaud tulevastele aastatele. “Tahame, et me poleks pärast eesistumist fakti ees, et järgneb suur tagasimineku või turu langus. See aga nõuab kõva pingutust,” selgitas ta.

Airbnb kui kaksteist Hiltonit

Küsimusele, kui palju on Airbnb populaarsemaks muutumine hotellide käibenumbreid mõjutanud, vastas Loodmaa, et väga tõsiselt. “Minu hinnangul on Eestis praegu umbes 11–12 Hiltoni hotelli mahuga Airbnb majutusettevõtet. Kokku 2400–2500 majutuskoha,” sõnas ta.

Konkurentidel näeb ta aga ka valukohi: “Nad on reguleerimata ja tegutsevad üsna isepäiselt. Ilma tuletõrje ja sanitaarkontrollita,” tõi ta näiteks. Kodujagamisteenust tuleks Loodmaa arvates seadusega reguleerida. Nii, et see vastaks samadele standarditele, nagu teistelt majutusasutustelt nõutakse. “Tahame, et ei oleks nii, et nõuded ja kohustused on ainult ühel poolel, õigused aga ainult teisel,” võttis Loodmaa teema kokku.

TEHING

Suurtehing autoturul sai rohelise tule

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Konkurentsiamet lubas Briti päritolu ülemaailmsel automüüjal Inchcape osta neli United Motorsi müügiesindust Eestis, nii saab Inchcape BMW ainuedasimüüjaks Eestis.

Plaanist andsid osapooled konkurentsiametile teada mai alguses. Esmaspäeval andis amet ülevõtmisele rohelise tule.

29 riigis tegutsev Inchcape ostab United Motorsi müügiesindused Tallinnas, Tartus, Pärnus ja Kohtla-Järvel. Fimale jääb alles Peetris asuv esindus.

Tingimusi ega hinda osapooled ei avalda. Äripäeva arvutuste kohaselt on United Motorsi koguettevõtte väärtus ca 10 miljonit eurot. Tehingu tulemusena saab Inchcape'ist BMW sõidukite ainuedasimüüja Eestis. Lisaks omandab Briti firma United Motorsi Kia müügiäri.

“United Motorsi BMW ja Kia äri omandamine on Inchcape'ile paeluv strateegiline võimalus,” ütles ettevõtte kõneisik mai alguses. BMWga on ettevõttel juba pikaajaline koostöö teistel turgudel, see võimaldab partnerlust veelgi arendada.

Inchcape Motors Estonia OÜ on Jaguari, Land Roveri ja Mazda sõidautode ametlik müügi-, hooldus- ja remondikeskus. Seni on firmal olnud Eestis vaid üks esindus, mis asub Tallinna lähedal Peetris.

Konkurentsiametile esitatud koondumise teates seisis, et üle maailma 29 turul tegutsev Suurbritannia kontsern Inchcape soovib tehinguga suurendada oma müügiesindust arvu ja territoriaalset katvust Eestis ning laiendada Eestis esindatavate automarkide valikut.

United Motors kuulub Root-

si Söderströmi perekonnale. Viimases Äripäeva jaekaubandusettevõtete TOPis oli United Motors käibelt 31. kohal, automüütjate seas ollakse Eestis suuruselt kuues firma. Aastal 2015 oli ettevõtte käive kokku 40,3 miljonit eurot, sellest 30,5 miljonit tuli automüügist. Puhaskasum oli tunamullu 594 000 eurot.

Alates 2000. aastast on United Motors olnud Eestis BMW kaubamärgi esindaja, 2002. aastal lisandus valikusse MINI kaubamärk. Peamiselt tegelebki firma BMW autode ja mootorrattaste jaemüügi ja teenindusega.

SUBARU 100.

JUUBELI PUHUL AUTOSPIRITIS ERIHINNAD

SUBARU LEVORG säästab kuni

4000 €

Subaru Corporation peab tänavu oma 100. sünnipäeva. Tule tähistada seda suurt juubelit Autospiritis ja säästa oma uue nelikveolise Levorgi ostult kuni 4000 eurot. Kiirusta, erihinnaga autosid on piiratud koguses!

autospirit

Ehitajate tee 122, Tallinn, tel 659 9499, tallinn@autospirit.ee, www.autospirit.ee

Keskmine kütusekulu ja CO₂ heitmed: 5,7-8,5 l/100 km, 150-197 g/km.

3 AASTAT TASUTA HOOLDUST

SUBARU

Confidence in Motion

TEHNOLOOGIA

E-residendid asutasid üle 3000 ettevõtte

Eesti e-residentsuse on saanud juba enam kui 20 000 inimest, kes on Eestis asutanud juba üle 3000 ettevõtte.

Esimese e-residentina sai 1. detsembril 2014 e-residenti kaardi ajakirjanik Edward Lucas. Sellest ajast saadik on teenuse kasutajaid lisandunud hoogsalt ning praeguseks on e-residente 20 440, seisab projekti kodulehel.

Eesti e-residente on kokku 138 riigist. Algselt promoti uut lahendust kui võimalust asutada lihtsalt ettevõtte – nüüdseks ongi e-residendid Eestis asuta-

nud kokku 3256 firmat. E-residentsus pakub välisriigi kodanikele ligipääsu Eesti riigi ettevõtetele. Neile väljastatava kaardiga saab dokumente digitaalselt allkirjastada ja logida sisse kõikidesse portaalidesse ja infosüsteemidesse, mis tunnistavad Eesti ID-kaarti.

E-residenti digi-ID ei ole füüsiline isikut tõendav või reisi-dokument ja sellel ei ole fotot. E-residentsus ei anna kodakondsust, maksuresidentsust, elamis luba ja Eestisse või Euroopa Liitu sisenemise luba.

ÄRIPÄEV.EE

EURO

Euroopa Keskpank arutab rahapoliit

Eesti Pangas tõstetakse laudu, loetakse vihmavarje ja paigaldatakse varugeneraatoreid, et kõik oleks valmis ja midagi ei läheks viltu, kui Euroopa Keskpank kolmapäeval-neljapäeval esimest korda Tallinnas oma rahapoliitika koosolekut peab.

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Äripäev

» Tugevamast majanduskasvust hoolimata, kui viimaste kuude hüplikku inflatsiooni mitte arvestada, on inflatsiooniline surve endiselt nõrk.

EKP president Mario Draghi Euroopa Parlamendis

Eesti Panga presidendi Ardo Hanssoni võõrustada on Mario Draghi, kes Euroopa Keskpanka presidendi ametis pole varem Eestis käinud, ning ülejäänud 18 euroala riigi keskpankade juhid. Lisaks kuus Euroopa Keskpanka juhatuse liiget. Otsust, mis Tallinnas vastu võetakse, kommenteerib Mario Draghi neljapäeva pärastlõunal Reaalkooli aulas toimuval pressikonverentsil.

Alates 2014. aastast on Euroopa Keskpank käiku lasknud terve arsenalid erakorralisi rahapoliitilisi hoobasid, nagu negatiivsed intressimäärad ja mahukas võlakirjade tugistuprogramm, et elavdada euroala majandust ja tõrjuda deflatsiooniriski. Nüüd on euroala majandus jõudsalt toibunud ja üha kõvema häälega küsitakse, milal Euroopa Keskpank stiimuli lõpetab. USA keskpank on oma tugistud juba lõpetanud ja alustanud intressimäärade tõstmist.

Esimesed muutuse märgid

Euroala keskpankurite kohtumine Tallinnas – selliseid väljasõiduistungeid tehakse kord aastas – võib olla esimene nõupidamine, kus stiimuli koomale tõmbamine ametlikult arutusele tuleb. Teema on väga tundlik – iga muudatus võib turgudel vallandada ägeda reaktsiooni.

Nõupidamise eel on analüütikud prog-

noosinud, et esimesi märke muudatustest tuleb ilmselt otsida keskpanga kommunikatsioonist. Näiteks võidakse kohtumise kokkuvõtet seekord ära jätta viide, et vajadusel on keskpank valmis intressimäärasid veelgi madalamale laskma. Või öeldakse, et need riskid on taandunud, mis võiks euroala majanduse põhistsenaariumist hõlvasse seisu viia. Muutuks mõni sõna, poliitika esilagu veel mitte.

Mario Draghi on jätkanud toonitamist, et euroala inflatsioon ei ole veel piisavalt taastunud, mistõttu keskpanga rahapoliitiline toetus peab jätkuma. Seda kordas ta ka läinud nädalal Euroopa Parlamendi ees aru andes.

Agentuuri Bloomberg küsitatud analüütikud on valdavalt seda meelt, et igasugune poliitikamuutus saab toimuda väga ettevaatlikult. 2011. aastal Euroopa Keskpank juba eksis, kiirustades baasintressimäärade tõstmisega. Seda viga ei soovi ta korrata.

Tugevnev majandus, nõrk inflatsioon

Teisalt on keskpank kahvli – ühes euroala ääres kuumab Saksamaa majandus, vajades kõrgemaid intressimäärasid. Teises servas on Itaalia, euroala suurima võlakoores riik, kus intressimäärade tõus võib kätte jõuda enne, kui majandus on jõudnud enast piisavalt koguda. Lisaks lähenevad Itaalia

lias valimised, kus euroskeptilistel jõududel on arvestatav valijate toetus. Need riskid on turud juba närviliseks teinud.

Tõenäoliselt mõõnab Mario Draghi Tallinnas Euroopa majanduse olukorra paranemist.

Esimese kvartali majanduskasv oli aasta baasil 1,7% ning töötuse määr 9,3% on madalaim kriisiaasta 2009 märtsikuust. Kuid inflatsioon on ikka alles liiga nõrk. Vahepeal kerkis see küll juba 2% lähiste, mis on Euroopa Keskpanka soovitud tase, kuid mais rauges hinnatõusutempo taas 1,4%-le. Mis veelgi olulisem – aeglustus ka alusinflatsioon, millest on välja jäetud suure kõikumisega kütuse ja toiduainete hin-

Asfalteerimistööd

+372 5566 2613
www.asfalt.ee

Teeme tööd üle Eesti!

- asfalteerime
- remondime asfaldiaugud

KIIRELT JA SOODSALT!

ergoron

MÜÜA KINNISVARA VIRUMAAL

TÖÖSTUSKÜLA, Tõrma küla, Rakvere vald, Lääne-Virumaa
6000m²

Jaama tn 12, Jõhvi, Ida-Virumaa
1592,4m²

Jaama küla, Illuka vald, Ida-Virumaa
1831m², 40 tuba

HOTELL, Tallinna tn 49, Rakvere, Lääne-Virumaa
450m², 19 tuba

ÖÖKLUBI, Kuke tn 3, Rakvere, Lääne-Virumaa
876,9 m²

Võta ühendust: kristo@k-kummid.ee

**ÄRA KULUTA RAHA EDEVUSELE
VAID OMA TEGEVUSELE!**

REGISTRAATORID

0,5€
(sisaldab km)

0€

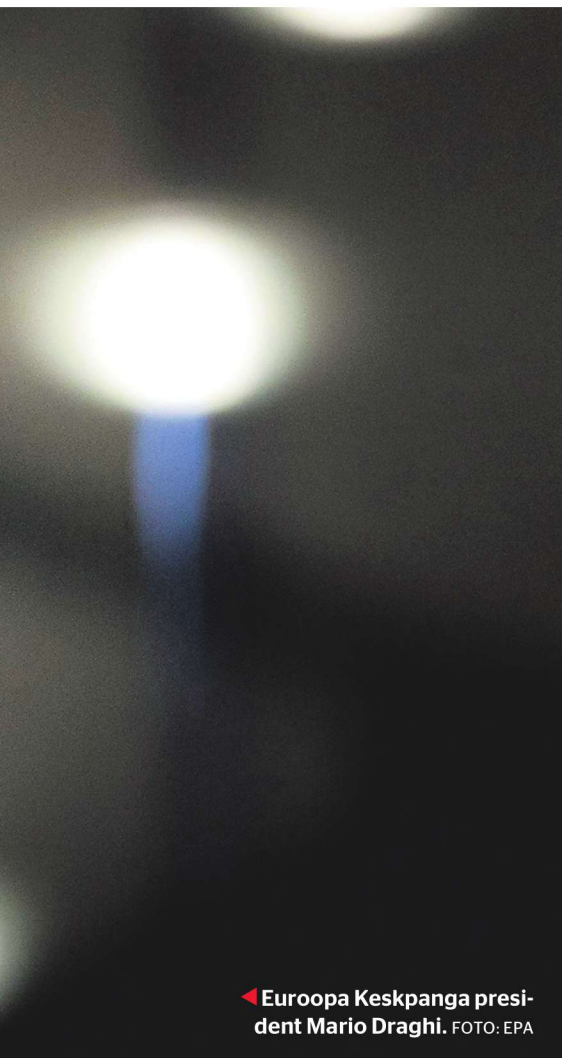
KASUTATUD KONTORI- JA PROFIMÖÖBLI MÜÜK.

E-N 10-17, R 10-18
Tähetorni 21j, Tallinn | Tel 552 6608

www.Apuneks.ee

ikat Tallinnas

◀ Euroopa Keskpanka president Mario Draghi. FOTO: EPA

nad. Oluline põhjus on palgasurve puudumine. Vaatlejad ja analüütikud on agentuuri Bloomberg andmeil seda meelt, et soovitud tasemel taastub inflatsioon alles pärast Mario Draghi ametiaja lõppu.

“Töenäoliselt jääb keskpanga nõukogu väljumisstrateegia suhtes väga ettevaatlikuks – majanduskasv on küll tugevnenud, kuid inflatsiooni väljavaated on kehvad,” kommenteeris agentuurile Bloomberg Barclaysi panga ökonomist Philippe Gudin.

Kuidas keskpangast stiimulist väljub, kas enne lõpeb varaostuprogramm ja siis alles hakatakse intressimäärasid tõstma, nagu praegu on lubatud, on omaette küsimus, mis mõjutab turgudel nii euro tuge-

vust, pankade aktsiate väljaavateid kui ka laenupakkumist euroalal. Kui märtsis levisid kuuldused, et kaalutud on miinusintresside lõpetamist enne varaostuprogrammi lõppu, tõi see euro järsu tugevnemise ja võlakirjade hinna languse. Saksa Bundesbank on samas korduvalt kritiseerinud just varaostuprogrammi – see hoiab valitsusvõlakirjade intressid madalal ja vähendab nii survet poliitikutele, et nad vajalikud struktuursete reformid ära teeksid.

Praegu kehtib otsus, et varaostuprogramm vältab vähemalt selle aasta lõpuni või vajadusel ka kauem.

Eesti Pank on Euroopa Keskpanka 2015. aasta kevadel alanud ja triljonitesse küündiva varaostukava raames sooritanud tugioside kokku 4,1 miljardi euro väärtuses, teatas pank eile. Kuna Eestil endal võlakirju pole, on ostetud eelkõige erinevate institutsioonide võlakirju. Ent ka Eleringi võlakirju 61 miljoni euro mahus.

Keskpanka varaostuprogramm pole tähendanud seda, et riikidel on olnud voli ohtralt ja odavalt juurde laenata. Euroala üldine võlakoores pole kasvanud, programmi on kasutatud eelkõige võlgade refinantseerimiseks. Eesti peamine võit on olnud euroala majanduse toibumisest.

Tasuta lõunaid ei ole

Keskpanka erakorralised meetmed tähendavad samal ajal ka riske ja soovimatuid kõrvalmõjusid. Eesti Pank on tugevdanud oma kapitalipuhvreid, kuna võib eeldada, et intressimäärade tõustes võivad varaostukavaga tulevikus kaasneda kahjumid. Miinusintresside negatiivse kõrvalmõjuna on Eestis märgata pankade vähenenud huvi jaepanganduse vastu.

Eesti Panga president Ardo Hansson ütles agentuurile Bloomberg, et 2011. aastal rahaliiduga liitunud Eesti majanduses annab praegu muresemiseks põhjust liigne stiimul. Avaliku sektori palgatõus, maksukärped ja investeeringud kinnisvarasse on tekitanud ülekuumenemise riski. Euroopa Keskpanka roll on siiski rahapoliitika kujundamine kogu euroala jaoks. Liikmesriikide tasemel on oluline omada paindlikust ja puhvreid, mida majanduse kehvemas seisus käiku lasta.

Euroopa Keskpanka järgmist nõupidamist Tallinnas on oodata siis, kui teistele euroala riikidele n-ö ring peale saab. Ehk praeguse seisuga 19 aasta pärast.

TURVA

Andmesaatkond tuleb juba järgmisel aastal

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Luksemburgis Eestile tähtsaid andmeid hoiustama hakav niinimetatud andmesaatkond võib tegutsema hakata juba järgmisel aastal, varundama võidakse hakata ka selliseid riiklikke andmeid, mis pole kriitilist laadi.

Andmesaatkondade projekti idee on selles, et Eesti riigi toimimine saaks jätkuda ka siis, kui siinsed andmekeskused ei tööta, olgu selle taga siis looduskatastroof, elektrikatkestus või sõjaline rünnak.

Selleks tahab riik osta välisriikides serveriressurssi ning hoiustada seal tähtsaid andmekogusid. Serverid peavad aga selleks olema Eesti riigi kont-

rolli all ehk neil peavad olema samasugused diplomaatilised õigused nagu tavaasaatkondadel.

Esimese riigina on Eesti kokkulepet sõlmimas Luksemburgiga, kus on riigile kuuluvad üliturvalised andmekeskused – neil on Tier 4 taseme turvasertifikaat, Eestis sarnase turbetasemega keskusi polegi. Samuti on Luksemburg valmis pakkuma Eesti andmetele ja infosüsteemidele diplomaatiliselt kaitset. Praeguseks on valitsused valmistanud ette andmesaatkonna loomiseks vajaliku välislepingu, Eestis läbib see ministeeriumites kooskõlastusringi.

Kui lepingud allkirjad saavad, siis saab andmekeskuse tööle panna juba järgmise aas-

ta alguses, öeldi majandusministeeriumist.

Et ruumid kasutusele võtta, tuleb Luksemburgi valitsusega rendileping sõlmida. Kui palju rendilepingud maksma lähevad, ei ole avalik, aga andmesaatkonna projekti jaoks on järgmise aasta eelarves ette nähtud 236 000 eurot.

Ministeerium on otsustanud, et kriitilised registrid on Riigi Teataja, rahvastikuregister ja pensionikindlustuse register. Samuti on kriitiline äriregister, aga ka riigikassa infosüsteem, maksekohustuslaste register, kohtumenetlust koondav e-toimik, kinnistusraamat ja maakataster. Praegu analüüsitakse, kas kriitiline on ka isikut tõendavate dokumentide register.

Äripäev

Võtame tööle

ASSISTENDI

Sinu tööülesanneteks on:

- meid külastavate ja meile helistavate inimeste sõbralik ja kiire teenindamine
- dokumendiliikluse organiseerimine
- firma intraneti ja firmaveebi administreerimine
- büroo korrashoiu tagamine ja bürootarvetega varustamine
- töötajate abistamine ja assisteerimine

Ootame kandideerima energilist, hea suhtlemisoskusega, korrektset ja korda armastavat inimest.

Vajalik on hea arvutikasutamise oskus, inglise keele valdamine kõnes ja kirjas ning vene keele oskus suhtlustasandil.

Kandideerimiseks saada sooviavaldus ja CV hiljemalt **12. juuniks 2017** aadressil virve.pihlak@aripaev.ee.

4 PÕHJUST, MIKS KANDIDEERIDA:

Huvitav ja vaheldusrikas töö

Energiline ja põnev meeskond

Väga soodsad sportimisvõimalused

Talvine lisapuhkus

Äripäev

ÕIGUSUUDISED

Juunikuu autor:
Lada Riisna
advokaadibüroo TARK
partner, vandeadvokaat

Äripäeva käsiraamat

www.kasiraamat.ee

“ Uus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus laiendab kohustusi.

“ Riigikohtu hinnangul on ettevõtja klientide kohta käiva teabe konfidentsiaalseks pidamise eelduseks asjaolu, et teabel on kaubanduslik väärtus.

“ Riigikohus selgitas, kas äriühingu koosoleku kokkukutsumise korda on rikutud, kui osanik, kelle suhtes rikkumine on toimunud, tuleb ise koosolekule kohale.

TARK
www.tark.legal

Õigusuudiseid koostab advokaadibüroo TARK
25 aastat kvaliteetset advokaaditeenust Eestis!

Projekti juhib **Aare Tark**, advokaadibüroo **TARK** vandeadvokaat, juhtivpartner

SEADUS

Kuidas suveks alaealine tööle võtta

Sel aastal suvehooajaks lapsi tööle palgates tuleb ettevõtjal mõnda asja teisiti teha, näiteks on muudatusi tööajas ja tööinspektorilt nõusoleku taotlemise korras.

ANNI RAIGNA
tööinspektsiooni töösuhete
nõustamistalituse juhataja

Alaealise tölevõtmisel on vaja läbi mõelda, mis tööd alaealistele sobivad ning mis töid alaealine teha võib. Tööandja ei tohi töölepingut sõlmida alaealisega ega luba teda teha tööle, mis:

- ületab alaealise kehalisi või vaimseid võimeid;
- ohustab alaealise kõlblust;
- sisaldab ohte, mida alaealine ei suuda õigel ajal märgata ega ära hoida kogemuse või väljaõppe puudumise tõttu;
- takistab alaealise sotsiaalset arengut või hariduse omandamist;
- ohustab alaealise tervist töö laadi või töökeskkonna ohu tõttu.

Keelatud on töö näiteks töökohal, kus müratase on üle 80 dB, töö toimub kantserogeensete kemikaalidega, on varisemisohu, tööd tehakse mehaanilise saega jne. Peale selle on alkoholiseaduses keeld alaealisel teha tööd, mis on seotud alkoholi käitlemisega, välja arvatud ladustamisel või edasitoimetamisel kaubanduslikul eesmärgil, kui on tagatud, et alaealine puutub selle käigus kokku ainult avamata pakendis alkoholiga.

Tubakaseaduse järgi on keelatud alaealist rakendada töödel, mis on seotud tubakatoote, tubakatoote tarvitamiseks mõeldud toote, tubakatootega sarnaselt kasutatava toote või selle osiste käitlemisega.

Vanuse järgi suured erinevused

Alaealise tööle võtmisel peab arvesse võtma ka alaealise vanust ja koolikohustust. Alaealine on koolikohustuslik kuni põhikooli lõpetamiseni või 17aastaseks saamiseni. Vanusest ja koolikohustuslikkusest oleneb ka see, mida alaealine teha tohib ning milline on lubatud tööaeg.

Näiteks 7–12aastasel alaealisel on lu-

▲ Rõõmu Aiandi omanik Kai Parmas (keskel) eelmisel aastal koos Facebookist leitud abilis-
te Arika Jeršovski ja Liisbeth Pirniga. FOTO: ANDRES HAABU

TASUB TEADA

Alaealiste muutunud töö- ja puhkeaja nõuded

	lubatud tööaeg päevas	lubatud tööaeg 7päevase ajavahemiku jooksul
7-12aastane	2 tundi õppeveerandi kestel; 3 tundi koolivaheajal	12 tundi õppeveerandi kestel; 15 tundi koolivaheajal
13-14aastane ja koolikohustuslik	2 tundi (3 tundi, kui tegu on kerge tööga) õppeveerandi kestel; 7 tundi koolivaheajal	12 tundi õppeveerandi kestel; 35 tundi koolivaheajal
15-17aastane mittekoolehustusslik	8 tundi	40 tundi
erisus: 14aastane praktikal	7 tundi	35 tundi
erisus: 15-17aastane praktikal	8 tundi	40 tundi

NBI Kokkulepe, mille järgi alaealisele töötajale ei ole pikema kui 4,5tunnise töötamise kohta ette nähtud vähemalt 30minutilise tööpäevasisest vaheaega, on tühine. Tööpäevasisest vaheaegu ei arvestata tööaja hulka.

ALLIKAS: TÖÖLEPINGUSEADUS

Kui tasuv on
paindlikkus?

PALGA
PÄEV
2017

6. september
Tallinna Loomaaia
keskkonnahariduskeskus

- Mida näitab värske palgauuring?
ILMAR PÖHJALA, Fontese konsultant-analüütik
- Olulised muudatused töötajate maksustamisel
RANNO TINGAS, Ernst & Young Baltic AS, partner ja maksuekspert
- Palgastatistika – mis see on?
KAI MAASOO, statistikaameti juhtivstatistik
- Arutlusing paindliku töökorralduse teemal
KAIJA TEEMÄGI, Elisa Eesti personalijuht, **RAIN RESMELDT**, Uusen CV-online'i turundusjuht, **ILONA LOTT**, **MARTIN AIGRO**, Chilli.ee tegevjuht, **AVE LAAS**, Targa Töö Ühing
- Jobbatical kogemustlugu: kuidas olla edukas välismaalaste värbamisel ja motiveerimisel
KAROLI HINDRIKS, Jobbatical asutaja ja tegevjuht
- Paindlik töökorraldus – kas võluvits või kivi kingas?
HELI RAIDVE, tööõiguse spetsialist
- Vähema eest rohkem: kas maksta palgalisa asemel sporditoetust?
MARTI SOOSAAR, SportID tegevjuht
- Kuhu kaob meie raha?
MARJE JOSING, Eesti Konjunktuuriinstituudi direktor

Registreerudes kuni 22. juunini on **soodushind 229 € + km!** (täishind 369 € + km)

Registreerimine ja lisainfo: www.konverentsid.ee, helen@personaliiudised.ee või tel 55 988 223

Konverentsil oma toodete ja teenuste esitlemisest huvitatud ettevõttele palume võtta ühendust konverentsi reklaamimüügi projektijuhi Cätlin Puhkaniga (catlin.puhkan@aripaev.ee)

Pärnu
Konverentsid

Äripäev
Personaliiudised.ee

Korraldajad:

Äripäev

batud teha ainult kerget tööd kultuuri-, kunsti-, spordi- või reklaamitegevuses. Tööandja võib 13–16aastase koolikohustusliku alaealisega sõlmida töölepingu ja lubada teda tööle, kus töökohustused on lihtsad ega nõua suurt kehalist või vaimset pingutust.

13aastaste puhul on seadusandja pidanud vajalikuks tuua välja ka loetelu, mida eeldatakse, et 13aastane teha võiks. Näiteks on lubatud põllumajandustööd, kaubandus- või teenindusettevõttes tehtavad abitööd, toitlustus- või majutusettevõttes tehtavad abitööd ja muud kerged tööd, mis pole alaealisele keelatud.

15–17aastase mittekoolikohustusliku alaealise puhul seadus enam kergest tööst ei räägi, kuid tööandja peab alaealise tööle võtmisel arvestama piirangutega.

Tööandja peab saama nõusoleku

Alaealisega töölepingu sõlmimiseks on noore enda soov ja tahe teha ning seadusliku esindaja, üldjuhul ema või isa nõusolek. Nõusolek võib olla nii kirjalik kui ka suuline ning keelatud pole nõusoleku andmine tagantjärele ehk pärast noore tööle asumist.

7–14aastase lapsega töölepingu sõlmimiseks peab taotlema ka tööinspektori nõusolekut. Enne 1. juulit käib nõusoleku taotlemine vana korra järgi: tööandja peab enne alaealise tööle võtmist taotlema tööinspektori nõusolekut kirja või e-kirja teel. Taotluse allkirjastab ettevõttes volitatud isik.

Taotlus peab sisaldama näiteks alaealise ja tema esindaja kontaktandmeid, pakutavaid töötüüpe, sh andmed töösuhte kestuse, tööaja, töötasu, töökoha, tööülesannete, tööga seotud riskide ning alaealise ohutuse ja tervise kaitseks rakendatud abinõude kohta.

Tööinspektoril on õigus nõuda lisadokumentide või -andmete esitamist. Tööinspektor teeb otsuse nõusoleku andmise või andmisest keeldumise kohta 10 töö-

päeva jooksul taotluse esitamise päevast arvates.

Edaspidi piisab töötamise registrist

1. juulil jõustuva uue korra järgi peaks tööandja halduskoormus vähenema. Nimelt peab tööandja 7–14aastase alaealise töölevõtmisel vähemalt kümme tööpäeva enne lapse tööle asumist tegema töötamise registrisse kande. Töölepingu seaduse järgi tuleb tööandjal registrisse kanda ka andmed alaealise seadusliku esindaja nõusoleku, alaealise töötingimuste, sealhulgas töö tegemise koha ja töökohustuste ning koolikohustuslikkuse kohta. Tehnilistel põhjustel on andmete hulk piiratud, seetõttu ei tarvitse kogu info registrisse mahutada.

Andmed registreeritud alaealise kohta jõuavad maksuametilt tööinspeksiooni, mille järel tööinspektor kümne tööpäeva jooksul kontrollib, et tegu poleks keelatud tööga ja et töötingimused oleksid kooskõlas seaduses sätestatud nõuetega. Ennekoike oleks mõistlik töötamise registris märkida juurde kontaktisik, kelle poole pöörduda, kui registris olevast infost ei piisa.

Tööd jätkub kauemaks

Seaduse muudatuse alusel saavad mittekoolikohustuslikud noored töötada sama kaua kui täiskasvanud ehk 8 tundi päevas ja 40 tundi nädalas. Sellegipoolest tuleb arvesse võtta näiteks seda, et alaealine ei tohi teha ületunnitööd; koolikohustuslik alaealine ei või töötada 20.00–06.00 vahelisel ajal ning mittekoolikohustuslane 22.00–06.00 vahelisel ajal. Ainult siis, kui alaealine on täiskasvanu järelevalve all ning teeb loomingulist tööd kultuuri, kunsti, spordi või reklaami alal, võib ta töötada kuni südaööni.

Koolikohustusliku alaealise puhul tuleb arvesse võtta ka asjaolu, et ta ei või töötada rohkem kui pool aega igal koolivaheajal ning keelatud on töötada vahetult enne koolipäeva algust.

PANE TÄHELE Juuni on üleminekuperiood

Kui alaealise töölevõtmne jääb juunikuusse, tasub tööinspeksioonilt üle täpsustada, mis korra alusel nõusolekut taotleda saab.

Juunikuu on üleminekuperiood ning võib-olla saab juba juunis taotleda nõusolekut lihtsustatud korras.

TASUB TEADA Personali Praktik

Artikkel ilmub ajakirja Personali Praktik juuni numbris.

Ajakiri on mõeldud kõigile, kes tegelevad personalitööga. Personali Praktik hoiab kursis valdkonna infoga personalitöö valdkonnas, arengusuundumustega tööturul ja personalitöös nii Euroopa Liidus kui ka mujal. 48-leheküljeline Personali Praktik ilmub kümme korda aastas, ei ilmu juulis ja augustis.

Ajakirja peatoimetaja on personalijuhtimise ühingu PARE tegevjuht Ene Olle.

Loe lähemalt:
www.personaliuudised.ee/pp/

LÜHIDALT NATO sai uue liikme

Ülelele sai Montenegrost NATO täieõiguslik liige, kui riik esitas liitumisdokumentid USA senatile. Riigikogu kiitis heaks Montenegro NATOga liitumise eelmise aasta oktoobris. Brüsselis heisatakse Montenegro lipp 29. aliansi liikmena täna.

Välisminister Sven Mikseri sõnul on Eesti toetanud Montenegrot nii NATO kui ka ELiga liitumisel. "Igal riigil on õigus valida oma strateegiline tee ja alliansid, millesse kuuluda, ilma mõne teise riigi sekkumiseta."

**OSTA
AKNAD JA UKSED
KODUST LAHKUMATA**
seicomaknad.ee

- Plastikaknad
- Puitaknad
- Puitaluiniaknad
- Alumiiniumaknad

SeiCom
aknad ja ukSED

HAKKA ISE ELEKTRI TOOTJAKS!

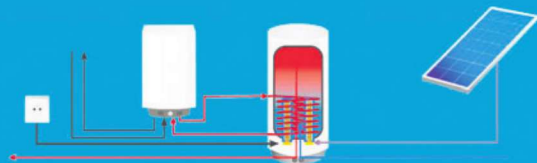
Lase päikesel kinni maksta oma elektriarved!

Ühe investeeringuga teed ennast **sõltumatuks** elektri hinna ja ülekandetasu tõusust.

- Päikesepaneelid
- Inverterid
- Paigaldus- ja kinnituselemendid
- Kaablid, pistikud
- "Võtmed kätte" täislahendused

"Päikesepaneelide alalis voolu toitega LOGITEX boilerid"

LED tänavavalgustid
toitega päikesepaneelidelt

KÜSI PAKKUMIST!

Bisontesolar OÜ tel. 526 4331
Tule 22, Saue info@bisontesolar.eu

TOODA OMA ÄRI-, BÜROO- JA
KAUBANDUSKESKUSELE
PÄEVANE ELEKTER ISE!

www.bisontesolar.eu

KOMMENTAAR

Igavesti kohaliku maffia vang?

Väiksed juhid, kes pealegi kardavad, ei tee suuri asju. Praegu oleks hädasti vaja saada valitsuse koosseisu teovõimeline ja laia mõtlemisega äriimees, kes võtaks kätte ja teeks muutuse, mis on muutus.

Majanduse hetkeline elavneni-ne oleks sellele hea kate. Muidu jääme-gi kohaliku automaffia igaveseks pant-vangiks.

Eesti korruptsiooniindeksi kokku-panek oli 1990. aastate lõpust Jaan Tõnissoni instituudi meeste käes ja seda katku esines algul vaid omavalitsustes. Valitsuse ja riigi tasemel oli kõik aga vä-ga kaua "korras".

Suhkruvarude ja Villu Reiljaniga ilmnes ka ülemiste teine nägu, milles viimaseks tipuks oli Tallinna Sadam. Enne haldusreformi algust jõuti ka ena-mikus omavalitsustes tuvastada, et ole-me paras rehepappide riik. Seega tuleks rääkida mitmest loheperekonnnast ja päid on ikka vähe lennanud.

Nii pikaajalise ja laialdase lohenduse juures on Tallinna pealohega raske hak-kama saada. Arvatavalt kaotab Keskerakond valimistel mõne Tallinna linna-osa teistele erakondadele, tekib teatud mõttes kaasvalitsemine ja värske kaadri pealetulekuga olukord paraneb.

Mis puutub vene ja eesti valijate-ga suhtlemise ühtlustumisse, siis seda ei tule, kuni püsib reformistide päevil tekkida lubatud seis, kus Venemaa tele-uudistes kõlavad kindlate välisriikide kohta vaid šovinismi vaimus koostatud sõnumid, teleuudiste vahel näidatav ke-na reklaam on aga täielikult Eesti oma või Eestit puudutav.

Hoopis tõsisem asi on Venemaa vä-lispoliitika huvides toimetamine ja see ei piirdu üksnes Yana Toomiga. Seda liini on Keskerakonna fraktsioon, era-konna juhtkonnast rääkimata, ajanud 2004. aastast peale.

Mida teha?

Lätlased on näiteks reageerinud Ve-ne uudistekanalite edastamise ajutise keelamisega, Eesti vastas ETV+ga, aga see on nõrk ja üritab juba ise teinekord Moskvat matkida. Lahenduseks saab ol-la vaid eesti keele oskus ja, kuniks see tuleb, julge vaidlus ETV erisaates Vene telekanalites meie kohta näidatavaga.

Et Ratas pärast kahest venelasest mi-nistri asemel võttis ametisse eestla-sed, on rabav ja riskantne, sest ma ei tea venelast, kes võiks saada Keskerakonna peasekretäriks!? Või on Ratasel see tundmatu Mr X või Mrs Y olemas. See isik kujuneb esseisivate valimiste üheks võtmekujuks.

TOOMAS ALATALU
poliitikaavastaja, SDE

» Et Ratas pärast kahest venela-sest ministri asemel võttis ametisse eestlased, on rabav ja riskantne.

KOLUMNISTIDE KOLMAPÄEV

Igor Rõtov | Meelis Mandel | Anvar Samost | Anvar Samost | Raivo Hein | Tarmo Tanilas

Ajalehepoisi ja miljonäri loo lõpp?

Otsusega keelata laste kasuta-mine suvises lehemüügis kus-tutas tööinspeksioon ajalehe-poisi ja miljonäri loost ühe olu-lise peatüki.

Peatüki, mis ei seisne pel-galt ühe ajalehe jagamises, vaid kajastas ettevõtlikkuse kasvatamist maast ja madalast. Ja seda üsna nähtaval viisil.

Väga paljud tuntud inime-sed alates Warren Buffettist USAs kuni Taavi Rõivase, Paavo Nõgese ja mitme tuntud müü-giguruni Eestis on olnud lap-sena ajalehepoisid. Teeninud taskuraha.

Aga mis veel olulisem – har-jutanud töötamist. Ehk nagu Nõgene Facebookis kirjutab: “Ma sain aru, et raha ei tule sei-na seest, ma sain tahte ja kire teha tööd.”

Tööinspeksiooni hiljuti-ne otsus on seda kummalisem, et veel sel poolaastal peak-sid jõustuma seadusemuuda-tused, mis lihtsustavad kuni neljateistkümneaastaste pal-kamist. Nimelt ei pea tööandja edaspidi kuni neljateistaasta-se noore palkamiseks taotlema luba tööinspeksioonilt. Kogu info tuleb sisestada töötamise registrisse.

Peale noore palkamisest töötamise registri kaudu infor-meerimise lubatakse kooliko-hustuse täitnud alaealisel töö-tada kaheksa tundi päevas ja nelikümmend tundi nädalas, kui kõnealused muudatused jõustuvad.

Kuhu laps teenima panna?

Ma lootsin väga, et see seaduse-muudatus aitab järgmistel aas-tatel leevendada pikalt kest-nud probleemi, millega on tut-tav pea iga lapsevanem – ku-hu oma laps suvel ajutiselt tas-kuraha teenima ja töötami-

MEELIS MANDEL
peatoimetaja

» Ärme lase aja-lehepoisi ja miljo-näri lool unustus-se vajuda.

se harjumust omandama pan-na. Kuidas sisustada lapse su-vi olukorras, kus temal on pea-aegu kolm kuud vaba ja sinul kõigest üks kuu puhkust? Maa-vanaemasid või talutöid enam eriti ei ole, vanavanemad vihu-vad paljudel juhtudel ise tööd teha.

Tööandjad ei ole seni taht-nud alaealistega jännata kee-rulise bürokraatia tõttu ja üs-na rangete lapstööjõudu puu-dutavate piirangute tõttu. Lapstööjõu mõistegi on Eestis üsna halvamaigulise tähendu-sega. Riik kardab nii laste ära-kasutamist ahnete äriimeeste poolt kui ka seda, et raha tee-niv laps jätab kooli ja õpingud ning hakkabki tööle. Tööand-jale on lihtsam lastega mitte jännata.

Ajalehe jagamise ja ilm-selt peatselt ka jäätise müümi-se keeld randades jätab vali-kuvõimalusi lastele üha vähe-maks. Malevasse kõik ei mahu ja see on ka natuke vanemate-le mõeldud.

Nii ongi meil kasvamas pisi-ke põlvkond, kes tegelikult ta-haks, aga ei saa töötada. Ei saa kogeda juba varakult töö te-gemise tunnet, mida hüvita-takse rahaliselt. Ja veelgi oluli-sem – et kui teed rohkem, saad ka rohkem.

Töö tahab harjutamist

Eestit peetakse erinevates võrdlevates edetabelites üs-na ettevõtlikuks riigiks. Noo-red huvituvad järjest enam ka investeerimisest ja sellealas-te teadmiste kogumisest. Seda märkas üllatusega näiteks Soo-me majandusleht Kauppaleh-ti, kes külastas eelmisel nädal Investor Toomase Alexander Elderi konverentsi.

See kõik on igati hea. Kuid

töö tegemise oskust ei saa ku-nagi liiga palju olla. Just rohke töö tegemise oskust.

Nagu Elon Musk on öelnud: “Tööta nagu pörguline. Kui tei-sed inimesed teevad neljaküm-netunniseid tööpäevaid ja si-na sajatunniseid, siis isegi, kui sa teed sama asja, saad sa nelja kuuga tehtud töö, mida teised teevad aasta.”

Ma ei propageeri siin saja-tunniseid tööpäevaid, vaid lihtsalt töötegemise harju-must. Nagu iga harjumus, kin-nistub ka töötamise harjumus seda paremini, mida varem pihta hakata.

Võtke lapsi tööle!

Seetõttu kutsun tööandjaid ja ka koole rohkem koostöö-le, et neid kümne- kuni kolme-teistkümneaastaseid, aga miks mitte ka nooremaid kas või korraks suvevaheaja jook-sul raha eest liigutama panna. See paneb õige mõtlemise ko-he aegsasti paika. Lapstööjõu mõiste ei tohiks olla negatiivse varjundiga.

Muidu tuleb taas tulla su-vevaheaja pikkuse juurde. Ees-tis on Euroopa üks pikemaid suvevaheaegu, jäädes ehk al-la Itaaliale ja Türgile, kuid on kaks korda pikem kui Inglis-maal. Suvevaheaja lühendamise diskussioon on igal aastal näiteks Soomes. Eestis on osa koole küll suvevaheaga pisut lühendanud, seda teiste vahe-aegade pikendamisega, kuid valdavalt on noortel suvel kol-mekuuline paus koolist. Sel-le kestel jõuab nii puhata kui ka töötada. Töötada end üles, miks mitte kas või tulevaseks Elon Muskiks.

Ärme lase ajalehepoisi ja miljonäri lool unustusse va-juda.

KOMMENTAAR

Sellise palgaga? No ma ei tea...

Kuigi statistika näitab kiiret palga kasvu, pole suur hulk töötajaid oma palgaga rahul.

Põhipalgaga rahulolema-tuid oli palgainfo agentuuri ja partnerite viimase uuringu järgi 40% töötajatest. Rahulolu mõjutab toimetulekut töötasuga, teistsalt ka see, kas töötasu taju-takse õiglasena.

Kui töötaja tunneb end eba-õiglaselt kohelduna palga saa-misel, tõmbab see oluliselt ala-motivatsiooni pingutada, samuti lõhub sidet organisat-siooniga. Seepärast peaks töö-andja huvides olema maksta õiglast palka nii organisatsioo-ni sees kui ka turuga võrreldes.

Paljuskülgne palgatase orga-nisatsiooni majandustule-mustest, samuti konkurent-siolukorrast – kui defitsiitsed on võtmetöötajad turul ja kui agressiivsed on teised samale töötajale rühmale konkureeri-vad töötajad. Ühte õiget pal-ka ühelgi ametil ei ole.

Majandustegevusalade klas-sifikaatori kahekohalise koo-

KADRI SEEDER
palgainfo agentuuri juht

» Tippspetsialistidest programmeerijad teeni-vad paratamatult rohkem kui oskajad õmblejad.

sektorispetsiifilised, näiteks raamatupidajad või sekretärid.

Õiglast palka pole olemas

Ettevõtte või organisatsiooni seisukohalt vaadatuna on palk ehk valdkonna palgatase ja kasumlikkust silmas pidades õiglane, töötaja seisukohalt ei pruugi nii olla.

Töötasude turuõigluse hin-damisel ei saa alati lähtuda täpselt samast tööst, vaid tu-leks mõelda, millist tööd töö-taja veel teha võiks ning milli-sed on konkureerivate ametite palgatase ja töötingimused.

Kas näiteks klienditeeni-n-daja kaupluses võiks tööta-da ka pitsabaari ettekandjana, administraatori või andme-sisestajana? Kas rõivakauplu-se müüja võiks müüa koduteh-nikat või autosid? Kui töötaja jaoks alternatiivsetel ametitel on töötasu kõrgem või töötin-gimused soodsamad, tekitab see rahulolematust ja ebaõig-luse tunnet.

Töötasu õiglus on seotud

ka töötasu tarbimisväärtuse-ga ja küsimusega, millist elu-kvaliteeti peaksid mingid tööd võimaldama ja kui suured eri-nevused on õigustatud. Kas ka kõige lihtsamad tööd tegev täisajaga töötaja peaks oma töötasuga iseseisvalt toime tu-leva või pigem mitte?

Kui organisatsioon lähtub sellest, et tööjõukulude tase ei ajaks ettevõtmist pankrotti ning tekiks ka kasum, siis töö-tajad lähtuvad oma palgaootu-ses eelkõige toimetuleku vaja-dusest, ootustest elukvalitee-dile ja enda tunnetatud turu-väärtusest.

Kui nõudlus töötajate järele kasvab, hinnad tõusevad ja li-saks ots otsaga kokkutulemi-sele tahaks endale vahel ka mi-dagi lubada, kasvab ka palga-surve, mida võimendavad kii-re palgakasvu uudised. Seda arvestades võib ettevõtte ma-jandustulemustest lähtuv töö-tasude taseme ja muutuste ar-gumentatsioon töötajate jaoks nõrgaks jääda.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 10094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised –
ostukeskkond privileeg aripaev.ee ja
soodsaim võimalus soetada
Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Trükk AS Kroonpress

Toimetust võtab endale õiguse kirju ja
kaastöid vajaduse korral lühendada.
Toimetust kaastöid ei tagasta. Kõik ajale-
hes Äripäev ja tema lisades avaldatud ar-
tiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajali-
se, majanduslikul, poliitilisel või religioos-
sel teemal) on autoriõigusega kaitstud
teosed ning nende reprodutseerimine, le-
vitamine ning edastamine mis tahes kujul
on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta
keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu koh-
ta võtte pöörduda Pressinõukogusse,
pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

JUHTKIRI

Edgar Savisaare vari Jüri Ratase pea kohal

Savisaare kohtuprotsess varjutab nii kohalikke valimisi kui ka kõiki peaministri partei ettevõtmisi.

Peaministriparteil on raskesti lahendatav probleem. Juba uuel nädalal algav Edgar Savisaare protsess jääb varjutama nii kohalikke valimisi kui ka kõiki Keskerakonna valitsuse tegemisi.

Kui peaminister Jüri Ratase soovib sellest ebameeldivast taagast vabaneda, on tema ainus mõistlik valik saavutada Savisaare loobumine Tallinna linnapea kohalt ja distantseerida ennast ja Keskerakonda avalikult Savisaare korruptiivsest pärandist, vaadates muu hulgas kriitiliselt üle summad, millega erakond oma eksimeest toetab.

Keskerakond maksab nimelt Savisaarele tähtajatuna sõlmitud lepingu raames palka, mille täpne suurus pole avalikult teada. Teada on vaid, et see summa on esialgu jutuks olnud 3500 eurot väiksem. Peale palga on erakond tasunud oma eksimehe õigusabikulusid.

2016. aasta lõpus, mil erakond maksis Savisaarele riigikogu liikme palka, tasus auto ja autojuhi eest, läks eksimehe toetamine koos õigusabikulude ja maksudega erakonnale Delfi arvutuse kohaselt maksma 20 000 eurot kuus. Majandushuvide deklaratsioon ütleb, et Savisaar teenis 2016. aastal 70 107 eurot tulu.

Ent asi pole mõistagi ainult rahas, vaid sõnumis, mida üliümmargune peaminister Ratas on avalikkusele edastanud ja edastab. Hiljuti kinni peetud abilinnapea Arvo Sarapuu üle parda viskamine oli lihtne – Sarapuu tõi viimati kohalikel valimistel erakonnale vaid peotäie üle tuhande hääle, Savisaar kogus aga ligikaudu 40 000 häält.

Isegi arvestades, et nn Savisaare nimekirja sügisestel kohalikel valimistel vaevalt tuleb, annaks Savisaarest distantseerumine vene valijale sõnumi, et seda Keskerakonda, millele nad on seni hääle andnud, enam endisel kujul ei ole. Üks asi on panna linnapeakandidaadiks ilma igasuguse poliitilise karismata Taavi Aas Mihail Kõlvarti asemel (kes saab kandideerides vene hääled ikka koju tuua), teine on teha lõpparve Savisaarega, kes moodustab kandva osa erakonna DNast.

Hea, et läheb kohtu alla

Ratase ja Keskerakonna olukorda ei tee kergemaks Savisaare tervislik seisund, mis kohtuekspertiisi instituudi hinnangul on kohtupidamiseks sobiv – erinevalt Savisaare kaitsjate hinnangust ja esitatud taotlusest kriminaalmenetlus tema suhtes üle-

üldse lõpetada. Avaliku õiglustunde seisukohalt on see kahtlemata hea, et Edgar Savisaar läheb kohtu alla. Savisaare enda lubadust, et vastne tervisliku seisundi hinnang lubab tal poliitikasse jääda veel pikaks ajaks, maksab võtta pigem kibeda irooniaga.

Keskerakonna võimalikul distantseerumisel Savisaare pärandist on ka laiem mõõde kui Keskerakonna palge pesemine ja moraalne uuenedmine või, kitsamalt, Keskerakonna valimistulemus. Nimelt ei ole head vastust küsimusele, missugune Eesti partei võtab enda hooleks venekeelse lõimumata valija. Kuigi Keskerakonna suhtlemine venekeelse valijaga on olnud omakasupüüdlik, sisutu ja kohati ka valelik, on keskpartei siiski olnud ainus poliitiline jõud, kes suudab muukeelset Eesti elanikkonda kõnetada.

Kui pole enam erakonda, kes muukeelse valijaga suhtleb, on võimalik radikaliseerumine, millel saavad Eesti ühiskonnale olla kahjuks ainult halvad tagajärjed. Samas on paratamatu, et uueneda sooviv peaministripartei peab suutma Savisaare küsimuses seisukoha võtta: ümmarguste vastustega valusatele küsimustele Jüri Ratase pikalt välja ei vea.

REPLIIK

Tolmupühkimine tulekahju ajal

Reformierakonna asendumine Keskerakonnaga oli ise peen-häälestus ja ei enam.

See hillitsetud nokerdamine, mida Reformierakond selle terminiga väärindada ja õigustada püüdis, oli rohkem *status quo* poleerimine, stagnatsiooni estetiseerimine, et mitte öelda tolmu pühkimine tulekahju ajal või hullemat.

Ma ei ütle seda kurjalt ja sõjakalt, sest kui tahes halvaks me ka olukorda ei tunnistas, on suur liialdus ja ebaõiglus süüdistada selles valitsejaid ja veelgi enam alles hiljuti valit-

MIHKEL KUNNUS
kultuurikriitik

Juhan Parts ei astunud mitte niivõrd ämbrisse, kuivõrd tegi ämbrist IRLi vormirõivaste juurde kuuluvad jalanõud.

susse sattunud. Kui vaadata ka praegust olukorda, siis hea see kohe kuidagi ei paista, mis aga ei tähenda, et Jüri Ratase vääriridamaterdamist.

Hinnangu temale kui poliitikule annaksin pigem kiitva ja saavutused lahterdaks ikka plusspoolele. Ent seda kõike arvestades, milliste kaartidega ta oma partiid alustama pidi.

IRList on kahju

IRList on mul väga-väga kahju, sest vajaksime kindlasti arukat rahvuskonservatiivsust, aga näiteks minister Marko Po-

merants meenutab üha rohkem isiksustunud keskkonnakahjustust kui keskkonnaministrit.

Juhan Parts ei astunud mitte niivõrd ämbrisse, kuivõrd tegi ämbrist IRLi vormirõivaste juurde kuuluvad jalanõud.

Praegu kõige nooruslikum (sh keskmise valija vanuse järgi) erakond on rohelised ning nende olematu osakaal näitab piltlikult, kui palju meie vana-navas rahvuskehas on noorust ja nooruslikkust või pateetilisemalt väljendudes – tulevikku. Või – lootust.

ÄRIPÄEV EETRIS

Naabrist parem, aga miks?

Miks on keskklass nagu maffia? Miks ta peab tingimata naabrist parem olema? Kuidas talle müüa? Vestluses osalevad Denim Dreami turundusjuht Kaidi Laev, Triestate'i arendusjuht Viivika Simmo ja Reisieksperdi juht Sven Lõokene. Vestlust juhib Mihkel Raud.

► Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

TÄPSUSTUS

Äripäev kirjutas 6. juunil artiklis "Pankrotihaldur nõuab kunagise aasta ärimähe pankrotti", et haldur Sirje Tael esitas pankrotiavalduse Lauma omaniku Indrek Rahumaa vastu. Pärast lehe trükkiminekut teatas Rahumaa advokaat toimetusele, et pooled jõudsid kompromissile.

UC RENT

ESINEMISLAVAD | TELLINGUD
TELID | SOOJAKUD | PIIRDEAIAD
TRIBÜÜNID | ILMASTIKUKAITSED
LAOHALLID | MÖÖBEL ÜRITUSTELE

RENT, MÜÜK ja PAIGALDUS

tel +372 51 75 920 | www.ucrent.ee

LADUKS

www.laduks.ee

TÖÖSTUSUKSED
TULETÕKKEUKSED
LAADIMISSEADMED

MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS

5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE

tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

PORTFELL

Suurima osakaaluga on portfellis Microsoft ja Lerøy

investor Toomase aktsiaportfell seisuga 31.05.2017

aktsia	kogus	soetus	hind	väärtus, €	% portfellist	kasum, €	tõus, %
Microsoft	412	26,18	72,28	26 472,9	9,43	16885,67	176,1
Lerøy Seafood	850	21,38	46,72	31 511,01	11,23	17076,51	118,73
Apple	94	74,21	153,93	12 862,85	4,58	6662,1	107,43
Ryanair	221	12,11	18	3978	1,42	1309,97	48,94
Apranga	6000	1,89	2,64	15 840	5,64	4505,85	39,75
Statoil	615	120,08	146	9462,54	3,37	1682,12	21,67
Berkshire, B-aktsia	55	145,98	166,52	8141,7	2,90	1004,37	14,07
Tallink	11900	0,85	0,95	11 305	4,03	1144,24	11,37
Inbank, allutatud võlakiri	7	1000,46	1100,53	7703,69	2,75	700,49	10
LHV, allutatud võlakiri	10	1000,32	1056,5	10 565	3,77	561,8	5,62
Olympic EG	5000	1,64	1,68	8400	2,99	176,78	2,15
Baltic Horizon Fund	7430	1,35	1,308	9718,44	3,46	-286,96	-2,87

soetus ja hind - kohalikus valuutas

ALLIKAS: SWEDBANK, ÄRIPÄEV

► Kuigi Olympic sai mais portfellis hakkama suurima miinusega, ei usu investor Toomas, et kasiinofirmat lähiajal mingid suured probleemid ees ootaks.

FOTO: RAUL MEE

KUU ÜLEVAADE

Minu portfelli kasv aeglustus

Minu portfelli kasv oli mais kuu varasemaga võrreldes kesisem ning peamiselt pidurdasid seda Olympic ja Apranga, veduriks osutus aga lennundussektor.

INVESTOR TOOMAS
investor.toomas@aripaev.ee

Äripäev

Nimelt kasvas minu portfelli väärtus möödunud kuul 0,67 protsendi võrra ja selle väärtus oli mai lõpus 280 609,91 eurot.

Mais vedas minu portfelli tugeva tõusu teinud Ryanair, mille turuväärtus kasvas kuuga lausa 10,75 protsenti. Tubli panuse plusspoolele andsid ka lõhekasvataja Lerøy Seafood ning tehnoloogiaettevõtte Apple. Hea on näha, et tublit kasvu näitas ka minu teine Norra investering Statoil, mille aktsia kerkis eelmisel kuul 3,96 protsenti.

Suurima miinusega jäid mulle aga mai kuus silma kodumaine Olympic Entertainment Group (OEG), Vilniuse börsil noteeritud Apranga ning USA tehnoloogiaettevõtte Microsoft. Nimetatud börsifirmade turuväärtus kahanes kuuga vastavalt 5,59, 2,56 ja 2,46 protsendi võrra.

Lisaks oma portfellis olevate ettevõtete terasele jälgimisele ning nende käekäigu

EDETABEL

Ryanairi tõus teistest peajagu üle

hinna muutus mais protsentides

Ryanair	10,75
Lerøy Seafood	4,32
Apple	4,22
Statoil	3,96
Inbank allutatud võlakiri	0,9
Baltic Horizon Fund	0,46

Olympic EG	-5,59
Apranga	-2,56
Microsoft	-2,46
Tallink	-0,95
LHV allutatud võlakiri	-0,8
Berkshire B-aktsia	-0,1

ALLIKAS: BLOOMBERG, ÄRIPÄEV

analüüsimisele otsustasin mais aga ka veidi aktiivsemalt tegutseda ja müüsin vee-randi oma Lerøy Seafoodi aktsiatest.

Otsuse peamine põhjus oli lõhekasvataja liiga suur osakaal minu portfellis. Nii-siis ootasingi ära Norra ühe suurema lõhe-tootja esimese kvartali tulemused. Kuna ettevõtte teatas rekordilisest käibest ja ajaloo parimast ärikasumist, otsustasin, et aeg kasumi võtmiseks on igati küps.

Kalaaktsia tükeldati

Suutsin müüa kõrghetkel, sest ettevõtte teat-le tulevad järgmised kvartalid kehvemad. Nimelt on igasuguste kahjurite ja kalahai-guste kulud Lerøy jaoks erakorraliselt suu-reks kerkinud. Samuti võib kala kõrge hind pärssida tootmismahu suurenemist ning see raskendaks kalatootjal globaalses kon-kurentsis püsimist.

Pärast kasumi võtmist suurenes aga al-lesjäänud Lerøy aktsiate hulk minu port-fellis kümnekordseks. Seetõttu, et börsi-ettevõtte aktsionäride korraline üldkoos-olek otsustas kinnitada aktsiate tükelda-mise, millega ühest aktsiast sai kümme. Tükeldamine muudab aktsia kergemini

24.08 või 30.08.2017

Kestus: 1 päev

Andrus Kiisküla

309 € (km-ga 370,80 €)

Kehtib kuni 12.06.17

Tavahind: 359 € (km-ga 430,80 €)

Turundamine
Facebookis
ja Instagramis

Kuidas sotsiaalmeedia enda kasuks tööle panna?

kaubeldavaks ning sellest ei muutu Lerøy Seafoodi aktsiakapitali suurus. Samaks jäi ka minu investeeringu väärtus – minu 640 aktsiast sai nüüd 6400.

Mitu üllatust

Minu portfelli suurim tõusja Ryanair üllatas aga heade majandustulemustega. Nimelt selgus mai viimastel päevadel, et lennufirma puhaskasum kerkis 1,3 miljardile eurole, mis on aasta varasemaga võrreldes 6 protsenti parem tulemus.

Ryanairi majandustulemus on seda muljetavaldavam, et lennusektori ettevõtete tegevust pärssivad ligi 13 protsenti ka-hanenud lennupiletite hind ning langev inglise nael. Ryanairi tegevjuhi Michael O’Leary sõnul õnnestus muutunud turu-olukorras aga toime tulla eelkõige tänu uuenenud strateegiale. “Muutime klientidele reisid mugavamaks ning pakkusime konkurentsivõimelist hinda,” rääkis ta ko-hanemisprotsessist.

Peale kasumi kasvas ka Ryanairi käive, 2,2 protsendi võrra, 6,6 miljardile eurole. Lisaks suutis ettevõtte märtsis lõppenud majandusaastal sõidutada 13 protsenti rohkem reisijaid kui aasta varem. Selleks aastaks loodetakse aga 8protsendist len-nuliikluse kasvu. Sellele peaks kaasa aita-ma kütusekulude langus, mis lubab odav-lennufirmal pileti hinda veelgi alandada.

Ryanair plaanib lisada oma liinidele vähemalt 47 Boeingut juba järgmise aas-ta märtsiks. Siinkohal on tegemist riski-ga, sest pole teada, kas Suurbritannia jääb Euroopa Liidust lahkudest ühtse õhuruu-mi osaks. Kui mitte, tähendaks see Rya-nairi hinnangul lennuliikluse seiskumist Suurbritanniasse suunduvat ja sealt väl-juvatel liinidel.

Peale Ryanairi ja Lerøy tegi minu port-fellis tugeva tõusu ka Apple. Nimelt oota-vad investorid, et Apple tuleb peagi välja oma seniste toodete tarkvarauundustega. Seda loodetakse juba sel nädalal alanud Apple’i tarkvaraarendajate konverentsilt.

Olympicu pärast ei muretse

Kuigi minu portfelli suurima miinuse tõi Olympic, siis sellepärast ma tegelikult ei muretse. Nimelt on kasiinoettevõtte nii suur langus tingitud maise jäänud divi-dendi ex-kuupäevast. Tõsi, OEG-l on prob-leeme välisturgudel sealsete hasartmänge reguleerivate seaduste tõttu, kuid lähiajal midagi tõsist ettevõtet mõjutamas siiski mi-nu hinnangul ei ole.

Olen rõõmus, et mulle on kirjutatud nii paljud lugejad, kes on andnud häid in-vesteeringisvihjeid. Nii näiteks vaatlen ju-ba mõnda aega ühisrahastuses toimuvat ning hoian silma peal ka Madis Müüri soo-vitatud Ampler Bikesi käekäigul.

Piilun ka patusektori poole, sest kipun nõustuma Raivo Heina väitega, et tubakat ja alkoholi tarbitakse ka halval ajal. Mure-de tekkides võib pahede osakaal aga hoo-piski suureneda ning seetõttu võib mõ-ni hea patuaktsia tubaka- või alkoholisek-torist minu portfelli ka kehval ajal kenas-ti teenida.

BÖRS
Saksamaa tänavune suurim IPO tuleb toidukullerilt

Berliini toidukuller Delivery Hero plaanib lähimatel kuudel Frankfurdi börsile minna.

Rootslasest ettevõtte rajaja ning juhi Niklas Östbergi vii-mase aja strateegia on olnud lii-kuda korraliku IPO suunas.

Eelmisel kuul andis ettevõt-tele ligi 400miljonilise rahasüs-ti Lõuna-Aafrika interneti- ja meediagrupp Naspers. Bloom-bergi andmetel plaanib ettevõ-te poole miljardi euro suurust IPOt, mis oleks tänavu teada-olevalt Frankfurdi börsi suurim.

Seda edulugu vajab nii Sak-samaa börs, mis on tükk aega

4
miljardile
eurole hindab
Bloomberg
praegu Delivery
Hero väärtuse.

IPO-näljas olnud, kui ka Delive-ry Hero taga olev riskikapitaliet-tevõtte Rocket Internet, kes saab näidata investoritele, et tal on portfellis veel häid ettevõtteid. Viimati viis Rocket Internet idu-firma edukalt börsile 2014. aas-tal, kui toimus e-poe Zalando IPO. Kuid Rocket Interneti enda aktsia on kahe ja poole aastaga ehk alates IPOst kaotanud um-bes poole oma väärtusest.

Frankfurdi börsile plaanib sel suvel minna ka 95miljoni-list IPOt sihtiv Eestiski esinda-tud restoranikett Vapiano.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeurige pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	1,05	1,05	1,55	1,55	1,65	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	1,20	1,50	2	100/200 (4)
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijäägil
Danske Bank	kontakteeurige pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeurige pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritud; (3) personaal panganduse klientidele; (4) internet pangas/kontoris (7) päevalõpu kontojärgil. Äripanga jooksva hoiuse intressimaar on nüüd 0%.

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501

DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnbee, www.dnbee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037

Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	15 000 000
Mainor Olemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
Endover Kinnisvara - Vega Residents	EE3300111228	30.05.2017	30.05.2019	11,00%	kvartaalne	100	6 500 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	7 000 000
luteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 400 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000
luteCredit Europe A9	EE3300111194	12.05.2017	15.06.2020	14,00%	kvartaalne	100	2 000 000

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID

LHV Varahaldus

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,61	1,61	1,61	2,56	1,74	4,06	4,03	4,83	698 111 267
Pensionifond M, EUR	1,26	1,26	1,26	1,76	1,11	2,53	3,35	4,07	86 064 152
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,71	-0,22	-0,22	1,88	2,45	63 954 199
Pensionifond XL, EUR	1,42	1,42	1,42	2,96	2,26	5,07	4,63	5,78	120 005 300
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	1,20	-0,22	-0,14	1,85	2,59	20 591 361
Täiendav Pensionifond, EUR	1,65	1,65	1,65	3,21	2,93	6,11	6,03	6,91	9 267 870
LHV Pensionifond Indeks	0,69	0,69	0,69		2,70	-	-	-	5 365 445
LHV Pensionifond Indeks Pluss	0,70	0,70	0,70		5,10	-	-	-	944 354
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,76	1,76	1,76	8,62	1,12	3,58	4,04	7,24	10 837 091
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,79	0,79	1,97	-0,43	-0,50	0,56	1,71	538 270
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,32	11,43	11,43		0,81	5,02	-8,71	8,45	11 773 820,81
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,39	10,49	10,49		10,74	21,94	6,74	7,39	4 198 330,02
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,64	6,70	6,70		10,74	21,94	6,74	7,39	-

Nordea Pensions Estonia

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	1,13	1,13	1,13	6,31	2,2	7,04	3,63	5,66	212 648 563,87
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,97	0,97	0,97	9,57	2,59	10,56	5,31	7,33	28 939 247,78
Nordea Pensionifond B, EUR	1,00	1,00	1,00	4,03	1,5	3,63	2,24	3,75	23 557 374,26
Nordea Pensionifond C, EUR	0,89	0,89	0,89	2,20	0,14	-0,12	1,73	2,08	13 087 493,57
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,54	1,57	1,55	12,76	3,25	14,28	6,87	9,84	10 837 916,62
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,80	0,81	0,81	3,56	1,07	3,12	2,85	3,67	2 365 119,04

Trigon Asset Management

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Trigon Balti Fond C, EUR	19,75	20,45	20,05	6,45	5,07	13,03	14,82	13,12	1 457 900,40
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	32,53	33,68	33,02	11,80	18,44	35,32	7,97	14,68	115 963 656,00
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	23,09	23,91	23,44	22,12	-5,72	43,76	10,77	5,09	11 497 441,99

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee

Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee

Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel, +372 667 92 00, www.trigon.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

INVESTOR TOOMASE BLOGI

USA raadio kui investering

Mulle kirjutas Paul-Henry, kes uuris, kuidas suhtun USA raadioettevõtte Sirius XM aktsiasse.

Sirius XM meenutab USA meediamaastiku Tuhkatriinut. Kui veel 2009. aastal räägiti, et raadiol pole pankrotist pääsu, siis nüüdseks on see kasvanud viie miljardi dollarilise aastakäibega ettevõtteks. Arvestades suurt konkurentsi, on see muljetavaldav tulemus. Sirius XM on üks USA juhtivaid satelliitraadioettevõtteid, mille ärimudeli alustala on tasuline reklaamivaba raadioteenus. Raadio edusse usub ka mees, kes on tuntud heade investeerimisotsuste tegemiste poolest: Warren Buffett ostis alles möödunud kuul Siriuse aktsiaid juurde: praegu on tal portfellis 172 miljonit aktsiat ja seda ligikaudu 824 miljoni dollari eest.

Fundamentaalnäitajate poolest on tegu põneva ettevõttega. Kõige rohkem peletab eemale P/E suhe, mis on MarketWatchi arvutuste kohaselt 35,87 – tundub küll kallivõitu. Nõndasamuti teeb ettevaatlikuks aina kasvav kohustuste hulk: kui möödunud aastal oli Siriusel kohustusi 7 miljardi dollari eest, siis 2016. aastal juba 8,8 miljardit.

Erinevate allikate andmetel on Siriuse kasutajaid üle 31 miljoni – aastaga on USAs lisandunud napilt miljon kasutajat. Võrdluseks: 2015. aastal kasvas kasutajakond kolme miljoni võrra.

Aastaga tugev tõus

Huvitavam on aga Siriuse võime suure kiirusega käivet ja kasumit kasvatada. Raadiokontserni käive on paari aastaga tõusnud 3 miljardilt 5 miljardile dollarile ja puhaskasum kasvas 0,5 miljardilt 0,75 miljardile dollarile.

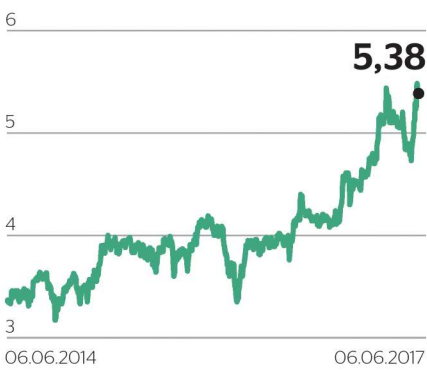
Atraktiivseks muudaks ostutehingu Sirius XM-i viimasel ajal eeskujulikult käituv aktsia: alates aasta algusest on see ralinud üle 20 protsendi. Ettevõtte maksab ka pisukest dividendi: 0,01 dollarit aktsia kohta.

Kui veel paar aastat tagasi sai ilma reklaamideta raadiot pakkuva Siriuse väärt-paberi kätte 3 dollariga ja seda nimeta-

» Näiteks Morgan Stanley eksperdid täheldasid aprillis kontserni kasvu aeglustumist ja andsid müügi-soovituse. investor Toomas

HIND
Siriuse aktsia on kolme aastaga väärtust peaaegu kahekordistanud

USA dollarites

ti sendiaktsiaks, siis nüüdseks on aktsia hind tõusnud 5,4 dollarile.

Kas kiire kasvu aeg on läbi?

Siriuse juhid on öelnud, et tahaksid sel aastal näha vähemalt 2 miljardi dollari suurust ärikasumit, aga analüütikud näevad ettevõtte tulevikku tumedamates toonides. Näiteks Morgan Stanley eksperdid täheldasid aprillis kontserni kasvu aeglustumist ja andsid aktsiale müügisoovituse. Bloombergi küsitletud analüütikutest soovitas aktsiat osta kaheksa, hoida üheksa ja müüa vaid üks ekspert.

Enne kui näpud orderi sisestavad, tasuks ehk oodata ära lähiaja sündmused: nimelt on Sirius XM teatanud, et plaanib osta hätta sattunud voogedastusfirma Pandora. Tollele on aga ilmunud uued kosilased. Kuu aega tagasi sai Pandora investeerimisfirmalt KKR 150 miljoni dollari rahasüsti ja hiljuti teatas ka Verizon, et tahaks Pandorasse panna 100 miljonit. Nüüd ootavad investorid Pandora lõplikku otsust.

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetuse, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL
Kuidas läheb Toomase investeringutel?

päevane muutus

-0,01%

väärtus 280 477,97 eurot
49% aktsiad / 44% raha / 7% võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Tallink	0,64
Lerøy Seafood	0,51
Apple	0,29
Microsoft	0,20
Baltic Horizon Fund	0,15
Olympic EG	0
Statoil	0
Berkshire Hathaway B-aktsia	-0,19
Ryanair	-0,28
Apranga	-1,52

Viimased tehingud

Müüs: 11. mail 210 Lerøy Seafoodi aktsiat hinnaga 47,8 eurot aktsia. Tehingusumma oli 10 043,35 eurot. Teenustasu oli 15,06 eurot.

Müüs: 9. jaanuaril 442 Ryanairi aktsiat hinnaga 14,68 eurot aktsia. Tehingusumma oli 6488,56 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.

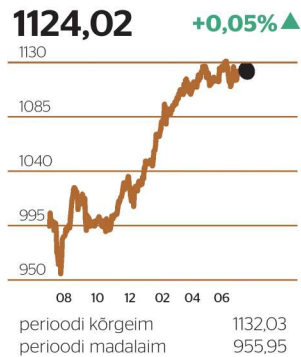
SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

MAAILM

Eestiga seotud maakler valmistab peavalu

Mike Tysoniga seostatud väidetavalt Eesti aadressil tegutsev hämar maaklerfirma Trade12 teeb peavalu finantsjärelevalvele üle kogu maailma.

Äripäev kirjeldas märtsis, kuidas poksija Mike Tysonit reklaamides kasutatav ning mõne portaali väitel Tysonile kuuluv hämar firma väidab end tegutsevat Tallinnas Tornimäel. Tegelikult on ilmselt tegu eksitava variadressiga.

Juba siis oli ettevõtte mitmel riigil närvi mustaks ajanud ning Kanada ja Venemaa regulaatorid firma keelanud, kuna laekus kaebusi, et ettevõtte ei maksa kauplejatele raha välja. Hoiatuse sai firma ka Uus-Meremaalt, muret on tundnud ka Itaalia inspeksioon Consob. Märtsi lõpus andis hämara maakleri kohta hoiatusteate välja ka Eesti finantsinspeksioon, mille andmetel on ettevõtte pöördunud Eesti elanike poole ja pakkunud neile investeerimisteenusid. Mai lõpus saatis Trade12 kohta välja hoiatusteate ka Austraalia.

PANE TÄHELE

Alfabeti aktsia tegi rekordi.

Aktsia hind ületas esimest korda 1000 dollari piiri. Amazon ületas teetähtse juba mai lõupäeval.

Frankfurdi börsil ees aasta suurim IPO. Toidukultiteenust pakkuva Delivery Hero 500miljonilist IPOt oodatakse lähikuudel.

Kulla hind tõusis. Tõusu jagus protsendi jagu, 1295 dollarile unts.

BÖRSIKAUBAD

Kütused	06.06	Värvilised metallid	05.06
USD		USD/t	
Nafta IPE, bbl	49,21	Alumiinium LME	1917,5
Nafta NYMEX, bbl	47,18	Vask LME	5616
Mootoribensiin, t	532,25	Plii LME	2091
Diislikütus, t	439,00	Nikkel LME	8870
Kerge kütteõli, t	430,25	Tina LME	20150
Masuut (1% väävel), t	311,25	Tsink LME	2485,5
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,982		
Põllumajandus	06.06	Väärismetallid	06.06
nael = 453,59 g		USD/unts, unts = 31,105 g	
Kohv NYBOT, USC/nael	128,00	Kuld COMEX	1294,17
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	410,60	Plaatina NYMEX	965,50
Kakao NYBOT, USD/t	1987,00	Palladium NYMEX	855,03
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	140,10	Hõbe COMEX	17,72
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	353,25		

VALUUTA

Austraalia dollar	AUD	1,504	Singapuri dollar	SGD	1,554
Bulgaaria leev	BGN	1,956	Suurbritannia nael	GBP	0,871
Hiina jüaan	CNY	7,655	Šveitsi frank	CHF	1,086
Hongkongi dollar	HKD	8,765	Taani kroon	DKK	7,440
India ruupia	INR	72,402	Tai baat	THB	38,280
Jaapani jeen	JPY	124,300	Tšehhi kroon	CZK	26,327
Kanada dollar	CAD	1,517	Türgi liir	TRY	3,956
Korea won	KRW	1258,290	Ungari forint	HUF	307,220
Norra kroon	NOK	9,489	USA dollar	USD	1,125
Poola zlott	PLN	4,184			
Rumeenia leu	RON	4,570			

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

BÖRS

Tallinn

06.06

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelml. %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,410	2,92	9 255	17,6	4,9%	0,87	0,7%
Baltika	0,288	-0,69	1129	61,5	4,1%	2,53	0,0%
Ekspress Grupp	1,350	0,00	1168	9,2	9,1%	0,83	4,4%
Harju Elekter	4,170	0,00	12 152	2,6	48,3%	1,26	4,3%
LHV Group	9,580	0,52	22 816	12,6	21,0%	2,65	1,6%
Merko Ehitus	9,230	-0,75	6 004	26,8	5,0%	1,34	4,4%
Nordecon	1,320	-7,04	46 363	14,0	8,9%	1,25	6,8%
Olympic EG	1,680	0,00	55 470	8,8	26,6%	2,34	6,0%
PRFoods	0,364	-0,27	107	32,1	1,9%	0,62	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,860	0,00	-	-	-2,7%	1,21	0,0%
Silvano FG	2,800	1,82	192 574	10,5	24,2%	2,55	3,6%
Skano Group	0,551	-0,72	882	117,7	-23,0%	0,55	0,0%
Tallink Grupp	0,948	0,64	98 990	14,4	5,4%	0,78	3,2%
Tallinna Vesi	12,900	-0,77	29 122	13,5	20,1%	2,73	4,2%
Tin Kaubamaja	9,210	0,11	4 416	14,6	15,4%	2,25	6,8%
Trigon PD	0,694	0,00	-	148,2	-2,1%	1,30	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,310	0,15	2 648	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emettevõtja osa põhjal

Riia

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutuss eelms, %	P/E	P/B	divid. tootluss
Grindex	6,40	0,00	16,8	0,5	-
Latvijas Gaze	9,40	-1,05	11,6	0,6	-
Olainfarm	10,50	0,00	14,8	1,6	-
SAF Tehnika	4,74	-1,25	14,9	1,2	-

Silvano FG▲
+1,82%Apranga▼
-1,52%

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised: www.aripaev.ee/bors
Turuülevaade: investor.aripaev.eeEUR/SEK ▲
9,7608EUR/RUB ▲
63,9202

28. septembril 2017 Nordea Kontserdimajas

MAJANDUSKONVERENTS

Äriplaan 2018

Mõjuvõimsad, autoriteetsed ja aktiivsed Eesti ettevõtjad räägivad oma ootustest ja hirmudest 2018. aasta eelarve koostamisel.

"Rumala raha esindajate ärid
ei lõpe hästi."

Armin Kõomägi
edukas ettevõtja ja kirjanik

Konverentsil esinevad:

Ain Hanschmidt Suurettevõtja ja investor
Antti Moppel Olerexi aktsionär
Rain Lõhmus Äripäeva 2016. aasta ärimees, LHV Grupi asutaja ja suuromanik
Raivo Rand Rand & Tuulberg Grupi üks omanikke
Ardo Hansson Eesti Panga president
Jüri Ratas Eesti Vabariigi peaminister
Arno Kütt Cleveron osanik ja juht
Jaak Läänemets Uuetoa talu peremees
Armin Kõomägi Ettevõtja ja kirjanik
Paul Oberschneider Investor ja kinnisvarafirma Ober-Haus asutaja
Ahti Heinla Investor ning Starship Technologies kaasisutaja ja tegevjuht
Erkki Raasuke Nordea ja DNB ühendpanga juht
Jüri Vips ABC Grupi juht

Konverentsi soodushind registreerimisel kuni 31. august 2017 **599 eurot** (km-ga 718,8 eurot)

Registreerimine veebis ariplaan2018.aripaev.ee või Marili Niidumaa marili@aripaev.ee

Korraldaja:

Äripäev

Toetajad:

MarkIT, Moller Auto, Creditinfo, Coca-Cola HBC Eesti

TOM-KUING 21

UUED KODUD
UUES MAAILMAS

Liven

www.liven.ee